

MARKA ŞEHİR SAMSUN

YERLİ ÜRETİM ve PATENTLERİN
EKONOMİYE ve İHRACATA KATKISI

24 MART 2021 WEBINAR TOPLANTISI

SONUÇ RAPORU

1 **TÜRKİYE**
MİLYON
PATENTE KOŞUYOR

MARKA ŞEHİR SAMSUN YERLİ ÜRETİM VE PATENTLERİN EKONOMİYE VE İHRACATA KATKISI

Webinar Toplantısı

Deşifre Metni ve Sonuç Raporu
24 Mart 2021

Türkiye Patent Hareketi Platformu

Adres: Büyükdere Cad. No: 62 K: 3 Lale İş Merkezi Mecidiyeköy, Şişli / İstanbul

Telefon: +90 537 515 9958 | **Faks:** +90 212 356 4181

E-posta: genelsekreter@turkiyepatenthareketi.org

Web: www.turkiyepatenthareketi.org

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Av. Ali ÇAVUŞOĞLU

Türkiye Patent Hareketi Platformu Başkanı

YAYINA HAZIRLAYAN

Halil İbrahim YILMAZ

Türkiye Patent Hareketi Platformu Genel Sekreteri

MODERATÖR

Prof. Dr. H. Kurtuluş ÖZCAN

İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa Proje ve Teknoloji Ofisi Müdürü

KONUŞMACILAR

Prof. Dr. Fehmi YAZICI

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektör Yardımcısı

Prof. Dr. Selahattin KAYNAK

Samsun Üniversitesi Rektör Yardımcısı

Selahattin ALTUNSOY

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Samsun İl Müdürü

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa MORTAŞ

Samsun Teknopark Genel Müdürü

Av. Ali ÇAVUŞOĞLU

Patent Hareketi Derneği Başkanı

İbrahim Ethem ŞAHİN

OKA - Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri

C. Utku ARAL

Samsun Yurt Savunma San. A.Ş. Genel Müdürü (Başarı Hikayesi)

ORGANİZATÖRLER

Türkiye Patent Hareketi Platformu

Adres Patent

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Samsun İl Müdürlüğü

KAPAK TASARIMI

Fikren Zikren Media

BASIM YERİ VE TARİHİ

İstanbul | Mayıs 2021

İhlas Gazetecilik A.Ş.

+90 212 454 3000

Her türlü yayın hakkı **Türkiye Patent Hareketi Platformu**'na aittir.

ÖNSÖZ

Katma değerli üretimin temel taşları arasında yer alan patentler, ülkelerin millî sermayesidir ve uluslararası sahada ülkelerin prestijine katkı sağlayan önemli bir unsurdur. Ayrıca, bir ülkenin kalkınması, sanayisinin gelişmesi ve refah seviyesinin artması o ülkenin patent zenginliğiyle de doğru orantılıdır. Dolayısıyla bizler Türkiye Patent Hareketi Platformu olarak toplumumuzun her kesiminde patent bilincini artırmak, farkındalık oluşturmak ve ülkemizin patent sayısının artmasına katkı sağlamak misyonuyla “paneller, eğitim seminerleri, buluş günleri, patent yarışmaları, patent ödülleri ve patent zirvesi” gibi çeşitli etkinlikler düzenleyerek ve bu alanda yaptığımız projelerle ve kampanyalarla itici güç oluşturmaya çalışmaktayız.

Bu minvalde, **24 Mart 2021** tarihinde Türkiye Patent Hareketi Platformu, Adres Patent ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Samsun İl Müdürlüğü iş birliğiyle “**Marka Şehir Samsun Yerli Üretim ve Patentlerin Ekonomiye ve İhracata Katkısı**” konulu webinar gerçekleştirdik.

Çok değerli konuşmacılarımızın olduğu panelimizde, Samsun’un markalaşması, fikri ve sınai mülkiyet haklarının şirket stratejisine ve kârlılığına etkileri, patentlerin katma değere dönüştürülmesi ve ticarileştirilmesi, ekonomiye ve ihracata katkısı gibi konular ele alındı.

Bu bağlamda, panelde konuşulan konuların deşifresini ve programın sonuç raporunu istifadenize sunar, hayırlara vesile olmasını temenni ederim.

Saygılarımla

Av. Ali ÇAVUŞOĞLU

Türkiye Patent Hareketi Platformu Başkanı

Patent Hareketi Derneği Başkanı

Patent ve Marka Vekili

MARKA ŞEHİR SAMSUN

YERLİ ÜRETİM ve PATENTLERİN EKONOMİYE ve İHRACATA KATKISI

Prof. Dr. H. Kurtuluş ÖZCAN
İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa Proje ve
Teknoloji Ofisi Müdürü (Moderatör)

Prof. Dr. Fehmi YAZICI
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Rektör Yardımcısı

Prof. Dr. Selahattin KAYNAK
Samsun Üniversitesi
Rektör Yardımcısı

Selahattin ALTUNSOY
T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
Samsun İl Müdürü

Fahri ELDEMİR
Samsun Merkez OSB Yönetim Kurulu
Başkan Vekili

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa MORTAŞ
Samsun Teknopark Genel Müdürü

Av. Ali ÇAVUŞOĞLU
Türkiye Patent Hareketi Platformu
Başkanı

İbrahim Ethem ŞAHİN
OKA - Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı
Genel Sekreteri

C. Utku ARAL
Samsun Yurt Savunma San. A.Ş.
Genel Müdürü (Başarı Hikayesi)

**24 MART 2021
ÇARŞAMBA**

14:00 - 16:00

**ONLINE
zoom**

MEETING ID 921 2511 9397
PASSCODE 195521

KAYIT İÇİN www.turkiyepatenthareketi.org/duyurular

ORGANİZATÖRLER

PAYDAŞLAR

**SAMSUN
MERKEZ OSB**

MARKA ŞEHİR SAMSUN YERLİ ÜRETİM VE PATENTLERİN EKONOMİYE VE İHRACATA KATKISI

Webinar Toplantısı

Deşifre Metni ve Sonuç Raporu 24 Mart 2021

Türkiye Patent Hareketi Platformu, Adres Patent ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Samsun İl Müdürlüğü iş birliğiyle 24 Mart 2021 Çarşamba günü **“Marka Şehir Samsun Yerli Üretim ve Patentlerin Ekonomiye ve İhracata Katkısı”** konulu online panel gerçekleştirildi.

Türkiye’nin 1 Milyon Patent hedefine ulaşması adına Türkiye Patent Hareketi Platformu öncülüğünde gerçekleştirilen Marka Şehir etkinliklerinin yeni durağı Samsun oldu. İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa Proje ve Teknoloji Ofisi Müdürü **Prof. Dr. H. Kurtuluş ÖZCAN**’ın moderatörlüğünde gerçekleştirilen “Marka Şehir Samsun Yerli Üretim ve Patentlerin Ekonomiye ve İhracata Katkısı” başlıklı etkinliğe kamu, üniversite ve reel sektördeki birçok oyuncu katıldı.

Zoom üzerinden gerçekleştirilen etkinliğe konuşmacı olarak Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektör Yardımcısı **Prof. Dr. Fehmi YAZICI**, Samsun Üniversitesi Rektör Yardımcısı **Prof. Dr. Selahattin KAYNAK**, T.C. Sanayi

ve Teknoloji Bakanlığı Samsun İl Müdürü **Selahattin ALTUNSOY**, Samsun Teknopark Genel Müdürü **Dr. Öğr. Üyesi Mustafa MORTAŞ**, Patent Hareketi Derneği Başkanı **Av. Ali ÇAVUŞOĞLU**, OKA - Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı Genel **Sekreteri İbrahim Ethem ŞAHİN**, Samsun Yurt Savunma San. A.Ş. Genel Müdürü **C. Utku ARAL** katıldı.

PANEL KONUŞMALARI

Prof. Dr. H. Kurtuluş ÖZCAN
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Proje ve
Teknoloji Ofisi Müdürü (Moderatör)

Öncelikle hem Samsun şehrimizin kıymetli temsilcilerini, hem de bu faaliyete katılım gösteren kıymetli dinleyicilerimizi saygıyla selamlıyorum.

Bilindiği üzere, yerli ve milli üretimi gerçekleştirmek ve teknoloji-de söz sahibi olmanın ilk basamağı, teknolojik unsurlara sahip olabilmek ve teknoloji üretimini artırmaktır. Bu konseptte, bu sayayağının en önemli aşamasını fikri haklar ve patent kavramı oluşturmaktadır. Özellikle günümüz ekonomisindeki yenilikçilik ve teknoloji üzerine kurulan döngülerde söz sahibi olabilmek, rekabet ortamında isim yapabilmek ve dünyaya açılabilmek adına önemli markaların tasarımına sahip olmak, markalara sahip olmak gibi faaliyetlerin temel basamağını patentleşme süreçleri ve fikri hakların korunması olarak söyleyebiliriz.

Günümüzde, özellikle Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının yoğun emekleri ve bütün paydaşların gayretleriyle bir süredir ülkemizde

yoğun bir patentleşme faaliyeti ve bir patent kültürü oluşturma adına çalışmalar yürütölmekte. Bunları ilk adım olarak düşünürsek, bir sonraki adımın da bu patentlerden elde edilecek ticarileşmenin, elde edilecek ekonomik katkının hem bölgesel, hem de öölkesel anlamda ekonomimize katkılarıyla ölçölebileceğini düşünöyoruz. Yani bir patente başvurmak, patent sahibi olmaktan ziyade, o patentten hem patent sahibinin, hem de öökemizin ve kurumlarımızın kazanç sağlaması, ekonomik çıktı elde etmesi, ikinci aşama olarak, önemli bir aşama olarak görölüyor. Bu tip faaliyetlerle ilerleyerek, aşama aşama giderek, hem öölke ekonomimize, hem kurumlarımıza, hem de bölgesel anlamda patent buluşçularımıza, patent sahiplerimize bir katkı sağlanması en büyük dileğimizdir.

Özellikle patentlerin ticarileştirilmesinde, üniversitelerimiz ve sanayi kuruluşlarımızda elde edilen akademik bilginin birbiriyle buluşması da önem taşıyor. Üniversitelerimizde üretilen akademik bilginin ve akademik kültürün nihai bir ürüne, ticari bir ürüne, bir markaya dönüşebilmesi önemli. Aksi takdirde, kampüslerimize sıkışmış, akademik bilgi içerisinde boğulan bir yapıda kalmış oluruz. Ama günümüz dünyasında, günümüz rekabetçi ortamında, markalaşma yolunda bizden istenen, üniversite ve sanayinin buluşması, üretilen akademik kültürün ve akademik çıktıların birer ürün halinde ekonomiye yansıtılmasıdır.

Bunu da ancak teknoparklar ve TTO'lar üzerinden yapmak mümkün olabiliyor. Burada teknoparkların ve teknoloji transfer ofisleri-

nin üniversite-sanayi işbirliğindeki bağlantısı ne kadar güçlü olursa, üretilen ürünün niteliği, kalitesi ve ticarileşebilecek patentlerin sayısının artması da o kadar güçlü olur.

Bu vesileyle Samsun şehrimizden de kısaca bahsetmek isterim. Ben de bir Ondokuz Mayıs Üniversitesi mezunu olarak böyle bir platformda bulunmanın mutluluğunu ayrıca yaşıyorum. Çok güzel anılarımın olduğu, çok güzel üniversite yıllarımın geçtiği şehrin böyle bir faaliyetinde bulunmaktan da çok mutluyum. Emeği geçenlere sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Bilindiği üzere, Samsun şehri bir cazibe merkezi; hem akademik anlamda, hem kültürel anlamda, hem de ekonomik anlamda, bulunduğu bölgenin lider/lokomotif şehirlerinden bir tanesi. Sahip olduğu üniversite yapısıyla -hem Ondokuz Mayıs Üniversitesi, hem Samsun Üniversitesi olmak üzere- yoğun bir akademik ve üniversite kültürüne sahip. Teknoparkıyla, sanayisiyle, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının yerel yapılanmasıyla geçmişten gelen bir sanayi kültürü de var. Önemli olan, bu sanayi kültürü ile bu akademik birikimi buluşturabilmek ve uygun noktalarda uygun çıktılar elde edebilmek. Samsun şehrinin de bu potansiyelini layıkıyla değerlendirerek, çok daha fazlasıyla ortaya koyarak, hem bölgenin kalkınmasına, hem de ülkemizin kalkınmasına daha fazla katkı sunacağına inanıyoruz.

Sözü daha fazla uzatmadan panelimize geçmek istiyorum. Ali Bey'in de söylediği gibi, konuşmacılarımız konuşmalarını yaptıktan sonra, ikinci turda, daha interaktif olması açısından soru-cevap ve katkılar şeklinde ilerleyebiliriz. Sekiz konuşmacımız var bugün, Samsun şehrinden sekiz kıymetli temsilcimiz var. Konuşmacılardan ricamız, konuşmalarını 10 dakika civarında tutmaları, 15 dakikayı geçmemeleri. Çünkü ikinci turda daha interaktif, katılımcı ve soru-cevap şeklinde gidebilmemiz için ilk turda bize tanıyan süreye uymamız gerekiyor. O şekilde çok daha dinamik, çok daha verimli bir toplantı olacağını düşünüyorum.

Bu vesileyle, emeği geçen tüm paydaşlara tekrar teşekkürlerimi sunuyorum ve panelimizi başlatıyorum. İlk konuşmacı olarak, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektör Yardımcısı Sayın Prof. Dr. Fehim Yazıcı hocamıza mikrofonu vermek istiyorum. Hocamız, hem üniversitesini anlatan, hem de patentlerin önemine dair bir konuşma yapacak. Buyurun hocam, sizi dinliyoruz.

Prof. Dr. Fehmi YAZICI
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Rektör Yardımcısı

Sayın Kurtuluş hocam, kıymetli konuşmacı arkadaşlarım, değerli katılımcılar; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. Öncelikle, marka şehir Samsun, insanı heyecanlandıran bir ifade. Bu bağlamda, Türkiye Patent Hareketi Platformu ve Samsun bileşenleriyle böyle bir etkinliği düzenlediğiniz için hepinize çok teşekkür ediyorum.

Özellikle İkinci Dünya Savaşından sonra Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri sanayi devrimi yaparak dünyada daha büyük güç sahibi oldular. Bu sanayi devrimini yapmalarıyla beraber, doğal olarak, dünyadaki pastadan daha fazla pay alır hale geldiler. Bunun da mekanizmalarını geliştirerek, bu teknolojilerin kendilerinde kalmasını ve başka kıtalardan, başka ülkelerden insanların da kendilerinden alışveriş yapmalarını sağlayarak, yani onları birer pazar haline getirerek daha fazla zenginleşme yoluna gittiler. Ve kendilerini bugün konuşacak olduğumuz patent ve faydalı model gibi terimlerle, oluşumlarla koruma altına aldılar.

Türkiye'ye baktığımız zaman, gerçekten güçlü olmak istiyorsak, özellikle jeopolitik konumumuz gereği yerimizi sağlamlaştıırıp, gelişmiş ölkelerin sanayilerinin seviyesine gelebilmek istiyorsak bu konuda çok çaba sarf etmek durumundayız. Bu anlamda ölkemizde de gerçekten çok güzel atılımlar var. Ben özellikle 4691 sayılı ve 2001 yılında kanunlaşan Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununa vurgu yaparak başlamak istiyorum. Katma değeri yüksek, Ar-Ge'ye önem veren alanların oluşturulması ve bunun sonucunda dünya ticaretinde pastadan daha büyük bir dilim alabilmek için çok doğru bir yol seçildi. Daha sonra, 2008 yılında 5746 sayılı Ar-Ge Kanunuyla, daha önce teknoparklara verilen, teknoloji geliştirme bölgelerine verilen avantajların bir bölümü Ar-Ge merkezi şeklinde firmalara verildi.

Ben olayı biraz Ondokuz Mayıs Üniversitesi bağlamında özetlemek istiyorum. 2001 yılında Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu çıkarıldıktan sonra, 2008 yılına kadar Samsun'da pek fazla bir olay gerçekleşmedi. 2008 yılından itibaren, benim de içinde olduğum çalışmalarla, biz, Samsun'a bir teknoloji geliştirme bölgesi lazım olduğu fikrine vardık. Bu konuda Valiliğimiz, Büyükşehir Belediyemiz, Ticaret ve Sanayi Odamızla beraber yoğun bir çalışmaya geçerek, 2009 yılında Samsun Teknopark, Samsun Teknoloji Geliştirme Bölgesini kurduk. Samsun Teknopark, 33. sırada kurulmuş bir teknoparktı. Daha sonra, 2017 yılında, YÖK, Teknoloji Transfer Ofisi Yönetmeliğini yayınladı ve bunun sonucu olarak da Ondokuz Mayıs Üniversitesi olarak hızlı bir şekilde Teknoloji Transfer Ofisini kurduk.

Samsun ve özelinde Ondokuz Mayıs Üniversitesi, ekonomide, ticaretle pay alabilmemiz için, 2008 yılından itibaren bu unsurları dediğim şekilde bu şehre kazandırmış oldu.

Teknoloji Geliştirme Bölgesi daha çok akademisyeni bünyesine çekerek, daha fazla Ar-Ge yaparak, bunun sonucunda patent ve faydalı model kavramları daha fazla tanınır hale geldi.

Özellikle Teknopark'ın ve OMÜ TTO'nun faaliyetleriyle ilgili Mustafa Mortaş hocamız açıklama yapacaktır, o yüzden ben o alanlara girmek istemiyorum, sadece şu kadarını söyleyeyim: Üniversite olarak biz, yeni dönemde Ar-Ge faaliyetlerini tek bir çatı altında toplamaya dönük Ar-Ge koordinasyon birimini oluşturuyoruz. Bu bağlamda, daha hızlı, daha düşük maliyetli Ar-Ge yapmayı hedefliyoruz ve bunun için de özellikle üniversitenin altyapısını tamamen şehre açmak istiyoruz, şehirdeki firmaların da her türlü Ar-Ge ihtiyaçlarının üniversite tarafından yapılmasını sağlamak istiyoruz. Bu bağlamda somut bir yazılım üzerinde çalışıyoruz, üniversite ile sanayi işbirliğini tamamen otomasyon üzerinden gerçekleştirecek bir yazılımın son aşamalarındayız.

Bunun haricinde, Samsun bazında yerel üretimin hem bölgede, hem de ülkede ve dünyada daha fazla söz sahibi olabilmesi için, daha önce de muhtelif şekilde çalışmalar yapıldı, ama Samsun'un önemli olduğunu düşündüğümüz alanlarda ilerlemesi gerekiyor. Özellikle sağlık alanı Samsun için önemli, özellikle ekolojik turizm

Samsun için önemli, bir de tarıma dayalı sanayinin Samsun'da geliştirilmesi gerekiyor. Bu bakımdan, Samsun Teknopark'la birlikte, Samsun Üniversitesiyle beraber, bir İleri Tarım Teknolojileri Uygulama ve Araştırma İstasyonu veya Tarım Teknoparkı fikrimiz var.

Teknoloji geliştirme bölgeleri ile TTO'ların oluşumları Türkiye'de tamamlandı, ama tabii, bazı sıkıntılar var, bunların da dile getirilmesi gerekiyor. Bunları çok kısa olarak getirerek sözlerimi bitirmek istiyorum.

Ar-Ge Kanunu ilk çıktığı zaman, yanılmıyorsam 50 civarında Ar-Ge elemanınız olduğunda teşviklerden faydalanabiliyordunuz. Daha sonra bu sayı 30'a indirildi. En son da 15'e kadar indirilmiş durumda. Özellikle bunun çok iyi analiz edilerek kontrol edilmesi gerekiyor. Gerçekten Ar-Ge'yi yapan birimlere, firmalara Ar-Ge indirimlerinin yapılması gerekiyor. Aksi takdirde, teknoparklar ile Ar-Ge merkezleri arasında bir rekabet olma ihtimali var bu bağlamda.

Bir de TTO'lar kuruldu, ama bunların kendi dinamikleriyle ayakta durabilmeleri özellikle Anadolu'da zor, projelerle devam etmesi mümkün değil. Bu nedenle, bunların kendi dinamikleriyle ayakta durabilmeleri için gerekli iyileştirmelerin yapılması gerekiyor.

Aslında, geçmişle kıyaslandığı zaman, üniversiteler hiç olmadığı kadar sanayiye yakınlar günümüzde. Üniversitedeki hocalarımızın

kafası da buna her geçen gün daha fazla yaklaşıyor. Bunu kabul etmek lazım. Biz burada kanunları söyledik, açıklamaları söyledik. Gerçekten, özellikle son 20 yılda yapılan pek çok şey, üniversitenin altyapısından, Ar-Ge altyapısından, akademisyen altyapısından sanayinin tamamen faydalanması ve üniversitenin de sanayinin altyapısından faydalanmasını sağlamak amaçlı. Tamam, serzenişler doğrudur. Ama şunu da kabul etmek lazım: Dünyada üniversite-sanayi işbirliğini tam olarak, mükemmel bir şekilde kurmuş hiçbir ülke yok. Bizim şunu yapmamız lazım: Bu konuda her türlü öneriye kapımız açıktır, beraber çalışmamız lazım. Eksikliklerimizin olduğunu biliyoruz, zaten şu anda yaptığımız panel de bu bağlamda gerçekleşiyor.

Bizim beraber çalışmamız lazım, birbirimizi daha fazla anlamamız lazım, beraber projeler geliştirmemiz lazım, sonuçta bu işin daha iyiye gideceğini göreceğiz. Burada değerli konuşmacı arkadaşlar gerçekten çok önemli veriler paylaştılar. Ta 1900'lü yılların başlarında bizim şu anda gelemediğimiz noktaya gelen ülkeler var. Yani bu konular bugün başlamayla yarın halledilebilecek konular değil, çok zor konular, zaman alacak, ama sabır gerekiyor. Beraber çalışırsak çok daha iyi bir noktaya gideceğimizi düşünüyorum.

Prof. Dr. Selahattin KAYNAK
Samsun Üniversitesi
Rektör Yardımcısı

Herkesi saygıyla selamlıyorum, bu etkinliği düzenleyen kuruluşa da çok teşekkür ediyorum. Ben daha çok patentlerin ekonomik boyutu ve Samsun üzerinden birkaç şey söylemek istiyorum.

Öncelikle şunu bilmemiz gerekiyor: Dünyada artık ekonomik büyümenin parametreleri değişti. Yeni dünyada artık eski araçlarla gelişmiş ülke olmak mümkün değil. Dünyada gelişmiş ülkeler düzeyine çıkabilmek, söz sahibi olmak, dünya liginde yer alabilmek için daha önce kullandığınız araçların anlamsız olduğu yeni bir dünyada yaşıyoruz.

İnsanlık tarihine baktığımızda, eğer ilkel toplumda yaşıyorsanız, iyi bir avcı olmanız gerekiyor, iyi ok kullanmanız gerekiyor, iyi bir toplayıcı olmanız gerekiyor; çünkü güçlü olmanın temel parametresi bunlardı. Tarım toplumunda yaşıyorsanız, tarımsal aletleri iyi kullanmak, tarım bilgisine vakıf olmak, tarım ürünlerini pazarlaya-

bilme bilgisine sahip olmak o dönem için gerekli ve önemliydi. Sanayi dönemine geldiğimizde, daha çok kitlesel üretimin önem kazandığı, hammadde temininin önemli olduğu bir dünyaya şahit oluyoruz. Tabii, bilgisayarın, dijital verilerin dünyada yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmasıyla birlikte ekonominin girdileri de değişmeye başladı. Eskiden bilgi bir malumattan ibaretken, günümüz dünyasında bilgi bir üretim faktörü olarak üretim sürecinde kullanılmaya başlandı. Dolayısıyla, bilginin üretim sürecinde kullanıldığı bir dünyada siz hâlâ eski toplumsal yapıların ekonomik araçlarını kullanırsanız, dünya ülkesi sıralamasında yer almanız pek mümkün olmaz.

Peki, şu anda bilgi toplumundayız. Bilgi toplumunun kendisine has ekonomik parametreleri var ve bilgi toplumunun insanlığı götürdüğü yere uygun davranmak zorundayız. Kimler? Sektörlerimiz, devletimizin ekonomi politikaları, firmalarımız, üniversitelerimizin sanayiye dönük eğitim müfredatları tamamen bununla uyumlu, bu şekilde düzenlenmiş olması gerekiyor ki dünyanın gerisinde kalmayalım. Çünkü bu dönemde dünyanın gerisinde kaldığınızda, aradaki 1 yıllık gecikmişliği siz 10 yıl çalışarak kapatamazsınız. Diyelim tarım toplumunda 1 yıl dünyayı ekonomik olarak geriden takip ediyordunuz, 1 yıl daha hızlı çalıştığınızda bu farkı kapatmanız mümkündü. Ama günümüzde öyle değil; bugün geri kaldığınızda, o farkı kapatmak için geometrik olarak artan şekilde bir enerji ve çaba sarf etmeniz gerekiyor. Dolayısıyla, yeni dünyadaki gidişatı iyi okumamız, iyi analiz etmemiz gerekiyor.

Şöyle basit bir soruyla başlayalım hemen, bu sorunun cevabı etrafında tartışmamızı sürdürelim: Gelişmiş ülkeler niçin gelişmiş, gelişmemiş ülkeler neden gelişmemiş veya neden dünyanın bazı ülkeleri hızlı büyümekteyken, bazı ülkeleri çok daha yavaş büyümekte? Bu soru bizim için oldukça hayati bir önem taşıyor. Eğer bu soruya doğru cevap ararsak, hem patentin ekonomideki yeri, hem ihracatın ülke ekonomileri için ne önem arz ettiğini öğrenmiş oluruz.

Bütün iktisatçılar bu soruya yanıt arıyorlar; bu soru etrafında çok zaman tartışmalarımız oluyor, çalışmalarımız oluyor. Vardığımız netice şu: Gelişmiş ülkeler, hepsinin ortak özelliği, ekonomik kaynaklarını çok etkin ve verimli kullandıkları için gelişmişlerdir, yoksa kaynakları daha çok olduğu için değil. Gelişmemiş ülkeler ise kaynakları olmadığı için değil, var olan kaynaklarını etkin ve verimli kullanmadıkları için gelişmemişlerdir. Dolayısıyla, bugünün dünyasında, sahip olduğumuz kaynakları, girdileri aktif ve verimli kullanmaktan başka bir şansımız yok. Kaynaktan kastımız sadece hammadde değildir; insan kaynağıdır, eğitimidir, bilgidir. Bütün bunları kullanmamız gerekiyor.

Burada bilgiye de bir parantez açmak istiyorum, bilgiden kastımız hangi bilgi? Biliyorsunuz, bilgi ikiye ayrılıyor. Bir, açık bilgi. İki, kapalı bilgi. Açık bilgi malumdur, herkesin ulaşabildiği bilgidir, üretim açısından bir kıymet-i harbiyesi olmayan bilgidir, dolayısıyla bunun bir katma değeri söz konusu değildir, çok ucuzdur, bedavadır, herkes ulaşabilir. Ama kapalı bilgi ise ancak çaba sarf ede-

rek ulaşabildiğiniz, ulaştığınızda rekabet üstünlüğünü ele geçirebileceğiniz, rekabet gücü yakalayabileceğiniz bilgidir. Bunu üretim sürecinde kullandığınızda, işte o zaman siz rekabet gücü, rekabet üstünlüğü, rekabet avantajı elde edersiniz, gelişmiş ülke pozisyonuna girmemeniz için de hiçbir engel söz konusu olmuyor.

Yine bu soru etrafında bazı şeyler söylemek istiyorum. Gelişmiş ülkelere baktığımızda, gelişmişliklerinin bugün sahip oldukları bilim ve teknolojiye bağlı olduğunu görebiliyoruz. Bu düzeye ulaşmalarına katkı sağlayan temel unsur ise eğitim. Nitelikli bir eğitim, o eğitimin sonucu Ar-Ge, Ar-Ge harcamaları, Ar-Ge sektöründe çalışan personel sayısı vesaire. Bunun çıktısı nedir arkadaşlar? Bunun çıktısı patenttir. Eğer nitelikli bir patentiniz varsa, bu da ürüne dönüştürülebiliyorsa, bu da ticarileşebiliyorsa, sizi hakikaten ekonomik olarak ciddi yerlere taşıdığını görebiliyoruz.

Biz, ekonomideki bütün aktörleri, firmaları, devletleri, küçük veya büyük ölçekte, hiç fark etmez, birer oyuncu olarak görüyoruz. Ekonomiyi bir bütün olarak bir oyun gibi görüyoruz; burada yer alan birimleri de, aktif rol alan karar birimlerini de birer oyuncu olarak görüyoruz. Dolayısıyla, bu oyunda iyi bir oyuncu olmak için sadece sizin tek başınıza iyi oynamanız yeterli olmuyor; karşı takımdaki rakiplerin ne oynadığı, nasıl oynadığı, ne gibi stratejiler belirlediği de çok önemli. Bunların hepsinin dikkate alınması gereken bir dünyada yaşıyoruz arkadaşlar.

Peki, eğitim, Ar-Ge, nitelikli çıktı için patent bu kadar kıymetliyse, bu patenti kimler üretecek, bu patentler nasıl çıkacak? Patent konusunda dünya istatistiklerine baktığımızda -ben bu detaya çok girmek istemiyorum, belki sonraki konuşmacılarımız buna ilişkin çok şey söyleyeceklerdir- Türkiye potansiyeline hakikaten yakışmayan bir düzeyde olduğumuzu görüyoruz. Bu konuda bir eksiklik varsa, bir hata varsa, kusur varsa, kimdedir? Burada kusur sahibi aramaktan ziyade, büyük bir potansiyelimiz olmasına rağmen, niçin bugüne kadar arzu edilen düzeyde olmadığımızı ciddi bir şekilde düşünmemiz gerekiyor.

Biliyorsunuz, patenti üretme, patenti ticarileştirme konusunda iki temel yaklaşım var. Birincisi, evrimci iktisat görüşü. İkincisi, Schumpeter'ci görüş. Evrimci iktisadi görüşe göre, bunu üniversiteler üretecek, kamu araştırma kurumları üretecek, araştırma-geliştirme birimleri ve firmalar üretecek. Oysa Schumpeterci görüşe göre, bunu, yaratıcı yıkımı ortaya çıkarmak için yenilik yapan ve yenilik yapma arayışında olan girişimciler yapmak zorunda.

Bu bakımdan, bu süreçte, tüm katılımcılar olarak ve şehrimizde ekonomi adına karar veren birimler olarak, hem kamu, hem özel sektör olarak, hangi birimin ne yapması gerektiği konusunda kendimize ciddi şekilde soru sormamız; hakikaten kamunun bu kadar girdisi, bu kadar harcaması, bu kadar eğitime dönük harcaması olmasına rağmen, nitelikli çıktımız nedir sorusunu ciddi bir şekilde sormamız gerekiyor.

Biliyorsunuz, verimliliğin hesaplanması girdinin çıktıya dönüşmesidir. Yani 1 TL'lik girdi 3 TL'lik çıktıya dönüşmüyorsa, burada iyi bir çıktıdan, iyi bir verimlilikten bahsetmek mümkün değil.

Bilimsel çalışmalara da baktığımızda, literatürde, gelişmiş ülkeler üzerinde yapılan çalışmaların çoğunda görüyoruz ki, Ar-Ge harcaması çok olan ülkeler büyümüşlerdir, tescilli patent sayısı fazla olan ülkeler büyümüşlerdir, ileri teknoloji ürünler ihraç eden ülkeler büyümüşlerdir. O zaman, şunu söyleyeceğiz: Daha fazla Ar-Ge harcaması, daha fazla Ar-Ge harcamasının olması durumunda daha fazla patent, daha fazla patentin varlığı durumunda yüksek teknoloji ürünlerin ihracatı, yüksek teknoloji ürünlerin ihracatı durumunda dış ticaret fazlası, ekonomik büyüme, ülkenin ligde sınıf atlaması ve dünya sıralamasında 17. sırada yer alan ekonomik gücümüzü çok daha ileri boyuta götürebilme şansımız, potansiyelimiz var diye düşünüyorum.

Samsun üzerine bir oturum olduğu için Samsun üzerine de birkaç şey söylemek isterim. Bir ilin ekonomik olarak bulunduğu pozisyonu iyi analiz edebilmek için öncelikle dünyanın nerede olduğu, nereye gittiği, ülkenin yönü, ülkenin gidiş istikametini bilmemiz, sonra da o il acaba dünyanın ve ülkenin gittiği yere doğru mu, yoksa tersine bir yöne doğru mu gidiyor, onu anlamamız gerekiyor. Diyelim ki dünya bilgi toplumu, ülkemiz bilgi toplumu; ama siz tarım toplumu koşullarını yerine getirmek için veya tarımla kal-

kınmak için çaba sarf ediyorsanız, doğru metodolojiyle, doğru yöntemle yola çıkmamışsınız demektir. Onun için, ilimize ilişkin bazı verileri paylaşmak istiyorum sizinle.

Son zamanlarda il düzeyinde yapılan çalışmalar da çok kıymetli olmaya başladı. Artık istatistik kurumları da veya veri üreten kuruluşlar da il düzeyinde veriler üretmeye başladılar. Tabii, birçok arkadaşımız Samsun üzerine birçok veriye vakıf, ama önce şunu tespit etmemiz gerekiyor: Samsun bir tarım kenti mi, bir turizm kenti mi, bir sanayi kenti mi? Samsun özellikle bir hizmet kenti. Yani gayrisafi yurtiçi hâsılasının yüzde 58'i hizmet, yüzde 21'i sanayi, yüzde 9-10'u da tarım olan bir ilimiz. Aslında bu Türkiye'nin pozisyonuyla yakın, eşdeğer bir pozisyonda. Dolayısıyla, Samsun, hizmetler sektörüyle gayrisafi yurtiçi hâsılaya ekonomik olarak değer katan bir şehrimiz.

Samsun'un ekonomik büyüklüğü, yıllık gayrisafi yurtiçi hasıla cinsinden üretime katkısı 8-9 milyar dolar düzeyinde. Bu da Türkiye gayrisafi yurtiçi hâsılasının yüzde 1'ine tekabül ediyor. Ben her zaman söylüyorum, Türkiye dünya için ekonomik anlamda nasıl bir yer ihtiva ediyorsa, ne önem taşıyorsa, Samsun da Türkiye için eş düzeyde bir önem ihtiva ediyor. Türkiye'nin dünya ekonomisinden aldığı pay yüzde 1, yüzde 1.2 düzeyinde; Samsun'un da Türkiye ekonomisinde aldığı pay o civarlarda. Kişi başına düşen gelir cinsinden de 7-9 bin dolar düzeyinde.

Sanayi sektörü açısından baktığımızda da şunu görüyoruz: İstanbul Sanayi Odasının her yıl satış geliri, çalışan kişi sayısı ve ihracat değerini dikkate alarak yaptığı bir firma tasnifi var; bu tasnife göre ilk 500'de 3 firması, ikinci 500'de 11 firması olan bir şehir. Bu, azımsanacak bir rakam değildir, 14 firması Türkiye'nin en büyük 1000 firması arasında yer alan bir şehir. Dolayısıyla, potansiyeli olan bir şehir olduğunu görebiliyoruz.

Coğrafi işaretler açısından baktığımızda, 14 adet coğrafi işareti tescil edilmiş bir şehir olduğunu bilmemiz gerekiyor. Patent açısından baktığımızda -tabii, kimi ülkeler veya kimi kuruluşlar, acaba asıl olan başvuru sayısı mı, yoksa tescil sayısı mı diye tartışıyorlar- 2019 yılı verilerini, en güncel verileri sizinle paylaşayım. Samsung'da 88 adet patent başvurusu olmuş, tescil edilen patent sayımız 7. Bizim en fazla patent tescil ettiğimiz yıl 2016, o da 8 adet. Başvuru sayımız, Türkiye başvuru sayısı itibarıyla yüzde 1'e tekabül ederken, tescil açısından yüzde 0.35 düzeyinde bir rakama tekabül ediyor. Yani başvuru sayısı açısından sıkıntı yok, ama tescil edilen patentler açısından arzu ettiğimiz bir düzeyde değiliz. Faydalı model açısından baktığımızda, başvuru sayımız 20, ama tescil aldığımız faydalı model sayımız 4.

Peki, bütün bunlar bizim için önemli şeyler midir? Elbette önemli şeylerdir. Eğer bunlar ticarileşirse, bunlar ürüne dönüşürse, ürünlerde iç piyasa ihtiyacından fazlası da mevcutsa, bunları ihraç etme potansiyelimiz oluşuyorsa, bu hem ülke ekonomisine, hem

şehrin ekonomisine, hem de sektöre ciddi katkısı olan bir duruma dönüşüyor.

Bu anlamda Samsun'un dış ticaret verilerine baktığımızda, 700 milyon dolar düzeyinde olduğunu görüyoruz. 2019 yılı verilerine göre 724 milyon dolar düzeyinde ihracat yapan bir şehir Samsun. Bu da Türkiye toplam ihracatının yüzde 0.42'sine tekabül ediyor. İller sıralamasına baktığımızda, il olarak yirmi üçüncü sırada yer aldığımızı görüyoruz. Yirmi üçüncü sırada yer alan bir il olmak elbette üzücü, Samsun daha ileride olması gereken bir il.

Peki, ihraç ettiği ürünler itibarıyla, acaba hangi pazara daha çok hitap ediyor? O verilere baktığımızda görüyoruz ki, Hollanda bizim için birinci sırada, Almanya ikinci sırada. Avrupa'nın gelişmiş ülkelerine ihracat yapmak ülke için önemli bir veridir. Avrupa piyasasına girmiş ve en fazla ihraç yaptığınız ülkelerin bunlar olması önemli. Yani Samsun'un, düşük nitelikli ürünlerle Ortadoğu ya da Orta Asya'daki ekonomik gücü düşük olan ülkelere ihracat yapmaktan ziyade, Avrupa piyasasına ciddi şekilde girdiğini görebiliyoruz. Demir-çelik, gıda ürünleri, kauçuk gibi ürünlerin bizim öncelikli ihraç ürünlerimiz olduğunu da bilelim.

Peki, ithalatımız nedir? İthalatımız da, yine aynı yılın verilerini dikkate aldığımızda, 712 milyon dolar. Türkiye'nin dış ticaret verilerinden farklılık arz ediyor. Samsun, 2019 yılı itibarıyla -2020 yılı verileri henüz netleşmedi il düzeyinde veya ben ulaşamadım, öyle söyleyeyim- dış ticaret fazlası veren bir il. Türkiye, yıllar itibarıyla,

genellikle ithalatı ihracatından daha büyük bir ülkeyken, Samsun bu anlamda olumlu bir performans sergilemiş olduğunu görüyoruz. Bu da, Samsun'da dış ticaret yapan veya dış firmalarla stratejik ortaklığı olan firmalarımızın, şirketlerimizin ciddi bir performans sergilediğini gösteriyor; bu alanda bir atak söz konusu ve ihracatın ithalattan fazla olduğu bir durum söz konusu.

Peki, bitirirken, Samsun özelinde, çalıştığımız konu bağlamında sonuç olarak neler söyleyebiliriz? Bir, Samsun, ölçek itibarıyla olması gereken yerde midir; yoksa daha yukarı taşıyabilme potansiyelimiz, olanağımız var mıdır? Ben Samsun'un ekonomik parametrelerin tümü itibarıyla bugün bulunduğu sıradan daha yüksek bir yeri hak ettiğini düşünüyorum. Çünkü Samsun hem lokasyon olarak, hem tarım potansiyeli olarak, hem sahip olduğu eğitim potansiyeli olarak çok daha ileriye hak eden bir şehir. İki tane üniversitesi olan, sağlık sektörü olan, tarım sektörünün ciddi bir şekilde geliştiği, en büyük 1000 firma içerisinde 14 firması bulunan, spor kenti olan bir şehrimiz, yaşanılabilir bir kent. Dolayısıyla, üniversitelerde üretilen bilginin sanayiye transfer edilmesi ciddi bir şekilde gerçekleşirse, ürünlerin de bilgiyle tanışması ve yüksek teknolojik ürünlere dönüşmesi durumunda Samsun'un bugünkü pozisyonunun çok daha yukarılara taşınacağına inanıyorum.

Bu noktada biz üniversitelere, bilgi üreten üniversitelere ciddi bir görev düşmektedir. Biliyorsunuz, devletin üniversitelerden tek beklentisi eğitim-öğretim, Ar-Ge değildir; toplumsal katkıdır, sos-

yal katkıdır, sanayiye katkıdır, sokağa katkıdır, STK'ların çeşitli sorunlara dönük olarak getirdiği çözüm önerilerine katkıdır.

Samsun Üniversitesi olarak biz 3 yıllık bir üniversiteyiz, ama şunu çok rahatlıkla söyleyebilirim: Orta vadeli hedeflerini kısa vadede gerçekleştiren bir üniversiteyiz. Özellikle mühendislik, uzay-havacılık, sağlık bilimleri, tıp fakültesi, iktisadi-idari bilimler alanında, tamamen güncel, dünyanın müfredatına uyumlu, sanayinin talep ettiği niteliklere uygun mezun verebilecek bir yapıyla yolumuza devam ediyoruz, müfredatlarımızı, çıktılarımızı ona göre oluşturuyoruz.

Aslında şehre ilişkin söylenecek çok şey var, ama konuşmacı sayısının çok olması hasebiyle ben konuşmamı burada kesmek istiyorum. Hepinize saygılar sunuyorum.

Selahattin ALTUNSOY
T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
Samsun İl Müdürü

Değerli katılımcılar; öncelikle hepinize saygılarımı sunarak başlamak istiyorum. Bu sunumda sizlere ilimiz sanayi durumuyla ilgili kısa bir bilgi vermek istiyorum.

Teknoloji geliştirme bölgeleriyle ilgili verileri Fehmi hocam, patentin ekonomi üzerindeki etkileri ve Samsun iliyle ilgili verileri de Selahattin hocam çok geniş bir şekilde paylaştı. Hem mükerrer söylemler olmaması, hem de zamanın ekonomik ve verimli kullanılması açısından ben de sunumumu biraz kısa tutmak istiyorum. Öncelikle, Samsun'un sanayi durumuyla ilgili, bulunduğu konumla ilgili kısa bir bilgi vereyim.

Samsun, Karadeniz'in önemli bir şehri. Malumunuz, Çarşamba ve Bafra ovalarıyla ve Yeşilırmak ve Kızılırmak nehirlerinin Karadeniz'e döküldükleri deltalar arasında yer alması nedeniyle önemli bir konumda. 1 milyon 360 bin nüfusuyla da nüfus açısından Tür-

kiye'nin on altıncı, Karadeniz bölgesinin de en büyük şehri. Bunlarla birlikte, ilimiz, sanayi, ticaret, sağlık, ulaşım, eğitim, turizm, doğal ve kültürel varlık potansiyeli bakımından da önemli ve bölgenin en gelişmiş ili.

Selahattin hocamız bahsetti, burası sanayi şehri mi, turizm şehri mi, yoksa tarım şehri mi diye. Malumunuz, sanayi anlamında çok da hak ettiği yerde olmadığını söyleyebiliriz, her ne kadar bölgenin en önemli şehri olsa da.

Konumu itibarıyla ülkemizin Karadeniz ülkelerine açılan bir kavşak noktasında bulunması; özellikle kara, deniz, hava ve demiryolu gibi tüm ulaşım olanaklarına sahip olması Samsun'u çok daha önemli bir pozisyona getiriyor. Ayrıca, birisi Türkiye'nin yedinci büyük limanı olmak üzere, üç limanımızın bulunması, lojistik ve stratejik anlamda da çok önemli bir noktaya taşıyor Samsun'u.

İlimizdeki bahsettiğimiz organize sanayi bölgeleri, sanayi siteleri, Serbest Bölge, Teknopark ve Büyükşehir Belediyesince yeni girişimler için oluşturulan İş Geliştirme Merkezi de bölge ve ülke sanayisi içerisinde önemli bir yere koyuyor Samsun'u.

Ülkemizdeki hâlihazırda kurulu bulunan, 25'i Tarım Bakanlığının mevzuatına göre kurulmuş, toplam 349 OSB'den, 1'i gıda ihtisas, 1'i sera OSB olmak üzere, 7'si ilimizde bulunmakta. Bunların 2'si halen altyapı çalışmaları aşamasında, diğer 5'i aktif olarak üretim safhasındadırlar.

OSB'lerimizde ağırlıklı olarak ana metal, makine, kauçuk ve plastik, elektrikli teçhizat, tekstil, kimyasal ürünler, otomotiv yedek parça, savunma sanayi, cerrahi el aletleri, medikal ürünler ve gıda ürünleri sektöründe faaliyet gösteren işletmeler mevcuttur.

Hâlihazırda faal durumda olan, üretimde bulunan tüm OSB'lerimizin toplam alanı 773 hektar büyüklüğündedir. Burada 199 firmamızda yaklaşık 9 bin; OSB dışındaki, eski küçük sanayi sitesi, şimdi sanayi sitesi dediğimiz sanayi sitemizde de 23 bin çalışan istihdam edilmektedir.

Tabii, il merkezindeki yoğun talepler ve uzun zamandır doluluk olması sebebiyle yeni sanayi alanlarına ihtiyaç duyuldu. Özellikle il merkezimizdeki büyük kapasiteli firmalarımızın genişleme yatırımları talepleri doğrultusunda yeni bir OSB planlandı. Şu anda il genelindeki tüm OSB'lerin toplam alanının yaklaşık üçte birine tekabül eden büyüklükte bir yeni OSB planlanmış durumda. Uzun zamandır fizibilite çalışmaları ve kuruluş çalışmaları devam ediyor, şu sıralar hızlandırdık işlemleri, inşallah yakın zamanda faaliyete geçmesini umuyoruz.

Bugün aramızda konuşmacı olarak yer alan Sayın Utku Aral'ın genel müdürlüğünü yaptığı Samsun Yurt Savunma Sanayi A.Ş. firmamızla birlikte Sampa Otomotiv ve Borsan firmalarımızın da bünyesinde yer alan Ar-Ge merkezlerine Bakanlığımız önemli destekler vermektedir.

İSO'nun açıkladığı ilk 500 sanayi kuruluşu içinde ilimizden 3 firma, ikinci 500 büyük sanayi kuruluşu sıralamasında da 11 firmamız bulunmaktadır. Bu, aslında ilimiz için önemli bir veridir.

Hepimizin bildiği gibi, malumunuz, Türk Patent ve Marka Kurumu, Bakanlığımızın bir bağlı kuruluşu. Bakanlığımızın destekleriyle, ülkemizin gelişimine ekonomik ve teknolojik yönden hizmet etmek amacıyla çalışmalar yürütmekte Türk Patent ve Marka Kurumu ve verdiği patent tescilleriyle de Türkiye'de ve dünyada markalaşmayı hedefleyen şahıs ve firmaların hukuki haklarını korumayı amaç edinmektedir. Gerek az önce bahsettiğimiz Ar-Ge merkezleri barındıran firmalarımızın, gerekse başka üreticilerimizin ürettiği ürünlerle ilgili haklarını korumakla ilgili yetkili kurumumuz Türk Patent ve Marka Kurumu.

Tabii, bu doğrultuda ilimizden yapılacak başvurular ile gerçekleşecek marka ve patent tescillerinin ilimiz sanayisinin gelişimine önemli katkı vermesi bekleniyor. İlimizde patent başvurularının artmasına paralel olarak, bunlarla birlikte, bilimsel ve teknik çalışmaların artması, üretilen sanayi ürünlerinin dünyada kendine yer edinmesi, dolayısıyla da ilimiz ve ülke sanayisine, ekonomisine katkı sunması hedefleniyor.

Selahattin hocam biraz evvel patent sayılarıyla ilgili 2019 ve 2020 verilerini paylaştı. Bu veriler gerçekten önem arz ediyor. Şöyle bir baktığımızda, geçmişteki, örneğin 1995-96 yıllarındaki patent sayılarının 2019-20 yıllarında başvurulmuş patent sayılarıyla nere-

deyse aynı olduğunu görüyoruz. Bu da aslında bu konuda çok da yol alamadığımızı gösteriyor. Samsun hemen hemen her veride Türkiye'nin yaklaşık yüzde 1'ine tekabül ediyor; bazılarında fazla, bazılarında eksik olabiliyor. Ama patent, marka, faydalı model ve tasarım başvurularında yüzde 1'in çok çok altındayız. Eğer il olarak ülkemizin ekonomisinde yerimizi almak istiyorsak, bunun en az iki katına çıkarılması gibi bir hedefimiz olmalı ve bu hedefe ulaşmak için de şehrimizin sanayici, üniversite ve diğer tüm dinamiklerinin birlikte hareket etmesi gerekiyor.

İlimizin sanayi durumunu kısaca özetlemeye çalıştım. Patentlerle ilgili de şunu söyleyeyim: İlimizde ne kadar fazla patent olursa, o kadar fazla Ar-Ge merkezi, o kadar fazla birlikte hareket etme kültürü ve sonuçta ilimizin ve ülkemizin ekonomisine katkı sağlayacağına düşünüyoruz.

Bu webinarı organize ettiği için Türkiye Patent Hareketi Platformu'na teşekkür ediyorum. Konferansın tüm paydaşlarımıza, ilimiz ve ülkemiz sanayisine, ekonomisine katkıda bulunmasını temenni ediyor, saygılar sunuyorum.

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa MORTAŞ
Samsun Teknopark Genel Müdürü

Bu etkinliği gerçekleştiren, emeği geçen herkese teşekkürlerimi sunuyorum. Katılımcılara da hoş geldiniz diyor, sağlıklı günler diliyorum.

Öncelikle bir genel tespit yapalım isterseniz, ardından Teknopark'la ve Samsun'daki patent durumuyla ilgili Selahattin hocamızın söylediklerine ek olarak birtakım veriler paylaşmak istiyorum. Baktığımız zaman, dünyada 2020 yılında gerçekleştirilen gayrisafi milli hasıla miktarı yaklaşık 100-110 trilyon dolar seviyesinde. Söz konusu bu büyük hacimdeki miktarın yaklaşık 60 trilyon doları gayri maddi varlıklara, yani intangible assest dedikleri bir kavrama dayanıyor. Yani elle tutulamayan, emtia olarak değerlendirilemeyen, fikri mülkiyete dayanan bir yapı. Yani 60 trilyon dolarlık kısmı, hemen hemen yarısı tamamen fikri mülkiyete dayanıyor.

Söz konusu bu dayanağın temelini de markalar, patentler, tasarımlar oluşturuyor. Bunun farkına varan, teknoloji anlamında da

ilerlemek isteyen firmalara baktığımızda, dünyadaki en büyük ilk 500 firmayı incelediğimizde görüyoruz ki, bu firmaların kendi değerlerinin yaklaşık yüzde 80'ini fikri ürünler oluşturuyor. Bu müt-hiş bir rakam. Dünyada bu şekilde bir evrilme söz konusuyken, Fehmi hocamızın da biraz önce bahsettiği gibi, sanayi devriminden sonra artık bilgi ve teknoloji çağına evrilen dünyada söz konusu bu bilgiye yatırım gerçekten çok büyük miktarda.

Artık ülkemiz de bunun farkına vardı; yatırımcıların genellikle maddi kaynaklara değil, fikirlere, girişimcilerin fikirlerine, fikri mülkiyetlere yatırım yaptığını görüyoruz. Bununla ilgilenen, profesyonel olarak çalışan kişiler de, yatırımcılar da mevcut. Söz konusu böyle büyük bir pazar içerisinde pay sahibi olabilmek için öncelikle Ar-Ge çalışmaları yapmak ve Ar-Ge'yle birlikte fikri mülkiyet haklarını elde etmek zorundayız. Ancak, firmalar genellikle bunun tersini işletiyor; önce Ar-Ge faaliyetlerini yapıyor, Ar-Ge faaliyetlerini yaptıktan sonra fikri mülkiyete gidiyor.

Oysa bunun öncesinde, fikri mülkiyetle birlikte Ar-Ge faaliyetlerini yürütmesi lazım, hatta Ar-Ge'ye girmeden önce fikri mülkiyet konusunu detaylı bir şekilde, enine boyuna ortaya koyması lazım ki yapılan onca masraf boşa gitmesin. Bunun farkında olan firmalar genellikle diğer ülkelerin pazarlarına kendi ürünlerini sokmadan önce oranın fikri mülkiyet köşe başlarını tutuyorlar. Aslında bizim fikri mülkiyet havuzu takibini iyi yapmamız gerekiyor. Çünkü Ar-Ge'de trend ne yöne gidiyor, bununla ilgili nasıl bir pozisyon almamız lazım, bunu bilmemiz lazım. Yani firmalarımızın Ar-Ge faa-

liyetlerine başlamadan önce fikri mülkiyet havuzlarını detaylı bir şekilde incelemesi lazım.

Samsun'un söz konusu bu fikri mülkiyet konusundaki durumuna ilişkin biraz önce Selahattin hocamızın bahsettiği verilere ek olarak birtakım veriler sunmak istiyorum. 2019 yılında 88 patent başvurusu olduğunu söylemişti Selahattin hocamız. Söz konusu patentlerin 24'ü Ondokuz Mayıs Üniversitesi bünyesinden çıkmıştır. Bunun 20 tanesi TTO vasıtasıyla, Ondokuz Mayıs Üniversitesi hizmet patenti olarak ortaya çıkmıştır. Yani Samsun'un yaklaşık dörtte bir fikri mülkiyet hakkı Ondokuz Mayıs Üniversitesinden çıkmıştır. Buna ek olarak da 6 adet uluslararası başvuru gerçekleşmiştir. 2020 yılına baktığımız zaman, 59 patent başvurusunun yapıldığını görüyoruz; bunun da 14'ü OMÜ hak sahipliğinde ulusal patent başvurusu, 6 adedi de uluslararası patent başvurusu olarak gerçekleşmiştir.

Şöyle ki: Üniversitemizde gerçekleşen söz konusu bu teknolojik ve Ar-Ge faaliyetlerinin fikri mülkiyetle birlikte korunması ve bunların da tekrar sanayiye entegrasyonu birlikte teknoloji transfer olayını gerçekleştirmiş oluyoruz. Bu manada, Teknoloji Transfer Ofisi olarak, OMÜ TTO olarak, gerek farkındalık, gerekse de koruma haklarını profesyonelce yürütme anlamında Samsun'da son 2-3 yıldır artan faaliyetlerde üzerimize düşen görevi gerçekleştirmiş oluyoruz.

Söz konusu görev sadece OMÜ TTO'da gerçekleşmiyor, Samsun Teknopark tarafından da gerçekleştiriliyor. Baktığımız zaman, yine Fehmi hocamızın bahsettiği gibi, 2009 yılında kâğıt üzerinde gerçekleşen kurulma aşamalarına ek olarak, 2014'ün son çeyreğinde fiziki anlamda inşaatına başlanıp, ardından da 2015 yılında aktif faaliyete geçen Samsun Teknopark 33 tane ortağıyla birlikte Türkiye'de hemen hemen olmayan bir ortaklık yapısına sahip. Bu şu demek: Hem özel sektör, hem kamu, hem de odalar-borsalar anlamında bütünsel bir yaklaşımla birlikte Samsun'da söz konusu değeri ortaya çıkartmak için bu hareket gerçekleştirilmiştir. Bunun etkileri görüldü mü? Görülüyor. Çok yeni bir teknopark; ancak, baktığımız zaman, 2016 yılında erken aşama teknoloji geliştirme bölgesi kategorisinde üçüncülük aldı, 2018 yılında en iyi gelişimi gösteren teknoloji geliştirme bölgesi kategorisinde üçüncülük ödülü aldı, 2019 yılında da erken aşama teknoloji geliştirme bölgesi kategorisinde birincilik ödülü aldı. Söz konusu bu ödüller buradaki faaliyetlerin etkin ve verimli olmasından kaynaklı gerçekleşmekte. Ki bunun etkisini sayısal veri olarak da görüyoruz. Şu anda Samsun Teknopark yüzde 100 dolu. 40 tanesi Ar-Ge, 31 tanesi kuluçka firması olmak üzere 71 firmasıyla yüzde 100 dolu olarak devam ediyor. Bünyesinde 342 Ar-Ge çalışanı bulunduyor, 2020 yılı içerisinde yaklaşık 22 milyon liralık bir Ar-Ge geliri elde etmiş ve bu söz konusu gelirin 4.9 milyon lirası da ihracat geliri.

Baktığımız zaman, Samsun'da bazı şeyler yeni filizleniyor. Ancak, söz konusu filizlenme ve yapıtaşları uygun olduğu takdirde bunun

verimlerini ilerleyen süreçlerde alırız. Yani fikri mülkiyet konusu, “bugün yaptık, yarın oldu” şeklinde değil, şimdiden atılan adımların 2-3 yıl sonra verimiyle birlikte gelmesiyle söz konusu. O yüzden farkındalık faaliyetleri çok önemli. OMÜ TTO, son 2 yıldır, hatta 3 yıldır Samsun’da, özellikle Ondokuz Mayıs Üniversitesinde bu farkındalık faaliyetlerini gerçekleştirmiş ve bunun etkilerini şu anda dörtte birlik başvuruyla net bir şekilde görüyoruz.

Kısacası şunu söylemek istiyorum: Teknolojinin geliştirilmesi, üniversiteler veya teknoloji geliştirme bölgesi ya da teknoparklarda gerçekleşiyor. Ancak, bunların, konuşmamın başında bahsettiğim o büyük ekonomik hacimdeki etkisi anlamında da kesinlikle yapılması lazım.

Biz, gerek Samsun Teknopark olarak, gerekse Ondokuz Mayıs Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi olarak ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi olarak elimizden gelen Ar-Ge çalışmalarını yapıyor ve bunların Fikri Mülkiyet Kanunu gereğince korumasını gerçekleştiriyoruz ve ilerleyen süreçlerde bunu tekrar sanayiye, toplumun kullanımına arz etme anlamında da transferini gerçekleştiriyoruz.

Patent sayılarımız düşük, evet. Bazı sorunlar var, ülke olarak teknolojik anlamda diğer ülkelere yetişme anlamında da sorunlarımız var. Söz konusu sorunları aşmada firmalara da, üniversitelere de, teknoloji transfer ofislerine de çok görev düşüyor.

Biraz önce konuşan Bedri Bahadır Bey'in söylediğine de katılıyorum, sadece patente başvurmak değil, söz konusu patentin prototipini üretip, bunu topluma kazandırmak ve kazandırma yollarında aktif hale geçirmek de önemli.

Önerim şu: Nasıl ki biz şu anda 1 milyon patent hedefini ortaya koyduysak, Türkiye Patent Hareketi Platformunun, aynı şekilde, 1 milyon patentin de ticarileştirilmesi şeklinde bir çalışma başlatmasını istiyorum. Yani hem kamudaki sıkıntıları, tıkanıklıkları aşma adına, hem de sanayicimizin elde ettiği patentleri tekrar ticarileştirme anlamında da aktif hale gelmesi adına, hem de TTO'larımızın da işini kolaylaştırmak adına, sadece başvuru değil, başvuru patentlerin ticarileştirilmesi noktasında bir faaliyet tertip etmesini istiyorum. Bu faaliyetlerde, hem Samsun Teknopark, hem de Ondokuz Mayıs Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi olarak, elimizdeki patent portföyünü açıp, gerekli firmalara gerekli şekilde temas etme noktasında elimizden geleni yapacağımızı ifade etmek istiyorum. Bana bu fırsatı verdiğiniz için tekrar teşekkür ediyorum, sağ olun.

Av. Ali ÇAVUŞOĞLU
Patent Hareketi Derneği Başkanı
Türkiye Patent Hareketi Platformu Başkanı

Öncelikle bütün hocalarımıza ve katılımcılara teşekkür ediyorum. Samsun'u konuşuyoruz. Hocalarımız çok güzel özetlediler. Sanayi ve Teknoloji İl Müdürümüz, Samsun'un mevcut potansiyelinin altında bir konumda olduğunu ifade ettiler. Samsun'daki sanayiye baktığımızda, üniversitelerin sayısına baktığımızda, gerçekten de şu anki patent, tasarım ve faydalı modelle alakalı sayının biraz az olduğu görülüyor, bu sayının biraz daha yukarıya çıkarılmasının hedeflenmesi gerekiyor. Çünkü Samsun gerçekten de Karadeniz'in en önemli şehirlerinden bir tanesi, hatta ülkemizin en önemli şehirlerinden bir tanesi.

Ben de kısaca fikri hakların öneminden bahsetmek istiyorum. Aynı zamanda bizim 1 milyon patent projemiz var; bu yola neden girdik, 1 milyon patent neden önemli ve nasıl ulaşmamız lazım, kısaca ondan bahsetmek istiyorum. Ticari haklarla alakalı grafiklere baktığımızda, 1970'li yıllarda bir şirketin toplam değeri içerisinde fikri hakların payı yüzde 5 civarındaydı. Ama günümüze geldiği-

mizde, şu anda bir şirketin toplam değeri içerisinde fikri hakların payı yüzde 90 civarındayken; arsasıdır, makinesidir, binalarıdır falan, bunların payı yüzde 10 civarında. Az önce hocamız bahsetti, dünyada 2020 yılında elde edilen toplam 120 trilyon dolarlık gelirin en az 60 trilyon doları fikri haklardan ileri geliyor dedi. Gerçekten de öyle. Çünkü markalar, tasarımlar, patentler ve içindeki yazılımlar çok önemli.

Özellikle şu andaki teknolojiyle alakalı ürünlere baktığımızda, örneğin elimizdeki cep telefonuna baktığımızda, bu cep telefonu içerisinde fikri mülkiyetin her halini görebiliriz. Bakıyorsanız, küçük bir ürün, ama binlerce liraya satılıyor, hatta 25-30 bin liraya satılan telefonlar var şu an ülkemizde. Bu şekilde baktığımızda görüyoruz ki, gerçekten de patentlerin, tasarımların ve faydalı modellerin önemi her geçen gün artmaya devam ediyor.

Peki, 1 milyon patent neden önemli, neden biz böyle bir yola girdik, 1 milyon patent cümlesini neden kuruyoruz, neden böyle bir hedef koyuyoruz? Çünkü patent sayısı artan ülkelerin gelişmişliği de artıyor. Patent sayısı çok olan üniversitelerin, şirketlerin değeri de artıyor. Aynı zamanda patentler kurulacak olan şirketlere bir sermaye olarak konulabiliyor şu anda, bir rekabet avantajı sağlıyor. Patentlerin çokluğu aynı zamanda o ülkenin bilim ve teknolojinin gelişmişliğini gösteriyor. Baktığımızda, örneğin Güney Kore örneğini görüyoruz. Gayrisafi milli hasılası 1960'lı yıllarda Türkiye'nin gayrisafi milli hasılasının yarısı kadar olan bu ülke şu anda

bizi ikiye, üçe katlamış durumda. Peki, nasıl bu hale geldiler? Patente, Ar-Ge'ye ve inovasyona verdikleri önem sayesinde bu hale geldiler. Bizim de patente, Ar-Ge'ye, inovasyona yönelmemiz gerekiyor.

Ar-Ge, inovasyon ve patent aynı zamanda istihdamın da öncüsü durumunda, patent sayısı arttıkça istihdam da artıyor ve işsizlik oranı da azalmış oluyor.

İşte Çin örneği ortada. 2016 yılındaki verilere baktığımızda, Çin'in 1 milyon 300 bin patenti varmış, yüzde 4 de işsizlik varmış. Şu anda Çin'in yıllık patent sayısı, faydalı modelleri de kattığımızda 1.5-2 milyon civarında ve işsizlik de azalmış durumda. Şu anda Çin örneğin Amerika'yı üçe-dörde katlamış durumda. Japonya yılda 300 binden fazla patent alıyor, Güney Kore yılda 200 binden fazla patent alıyor şu anda. Biz 10 binler civarındayız, faydalı modellerle beraber baktığımızda yaklaşık 15 bin civarında bir buluş sayımız var. Ama hedefimiz 2029 yılında 1 milyon patente ulaşmak. Bu konuda eğitim projelerine, farkındalık çalışmalarına devam ediyoruz.

Örneğin TÜSİAD'ın hazırladığı bir rapor vardı birkaç yıl önce; sadece lisans geliri, yani patentlerden elde edilen lisans gelirinin 242 milyar dolara ulaştığı belirtiliyordu o raporda. Gazetelerde, internet haberlerinde sürekli çıkıyor, görüyoruz, sadece iki şirket arasındaki bir patent davasında bile yüz milyonlarca dolar tazminat çıkabiliyor. Bu şekilde, şirketler, ellerindeki patentlerin lisans-

lanması dolayısıyla gerçekten çok büyük kaynaklar elde edebiliyorlar, çok büyük gelirler elde edebiliyorlar. Bu da bize patentin öneminin her geçen gün daha da artacağını gösteriyor.

2020 yılında, pandemiye rağmen, ülkemizde, patent, marka, tasarım ve faydalı modellerle alakalı başvuru sayıları arttı. 2020 yılında örneğin Turkcell firması 557 adet patent alarak Türkiye'de lider oldu bu konuda. Daha önceki lider Arçelik'ti, Arçelik'in elinden birinciliği almış oldu Turkcell. Turkcell firması gibi firmalarımızın sayısı arttıkça ülkemizdeki patent sayısı da artacaktır. Aynı şekilde, KOBİ'lerimizin de patente önem vermesiyle birlikte ülkemizdeki patent sayısı her geçen gün artacaktır. Bu konuda birinci Turkcell dedik. İkinci Arçelik, 218 patent yaptı geçen sene. Mercedes Benz firması da Türkiye'de 170 yakın patent başvurusu yaptı 2020 yılında. Ama dediğim gibi, Türkiye'de, 2020 yılında, pandemiye rağmen, patent başvuruları ve marka başvuruları arttı. Hatta marka başvuruları yüzde 50'den fazla arttı geçen sene. Bu sene, yani 2021'in ilk iki ayında ise geçen seneye göre yüzde 30'dan fazla artış var. 2021 yılında patent sayısının, marka sayısının, tasarım ve faydalı model başvuru sayısının çok daha artacağını düşünüyoruz. Yani fikri ve sınai mülkiyet hakları konusunda yapılan başvuruların çok daha büyük oranda arttığı bir yıl olarak bu yılı kapatacağımıza inanıyoruz.

Biz de Türkiye Patent Hareketi olarak "Türkiye 1 Milyon Patente Koşuyor" projesini başlattık. 2029 yılında bu sayıya ulaşmak istiyoruz. 2029 yılını hedef olarak koymamızdaki amaç da şu: İlk pa-

tent kanunumuz, 1879 yılında, yani Osmanlı İmparatorluğu zamanında çıkarılan İhtira Beratı. İhtira Beratı'nın kabul edilşinin 150. yılında, yani 2029'da Türkiye'nin 1 milyon patente ulaşmasını hedefliyoruz. Bu konuda çeşitli etkinlikler yapmaya çalışıyoruz; üniversitelerimizle birlikte, sivil toplum örgütleriyle birlikte, sanayi ve ticaret il müdürlüklerimizle birlikte çeşitli etkinlikler yaparak bu konuda farkındalık yaratmaya çalışıyoruz. Çünkü gerçekten de Türkiye'mizin 1 milyon patente ulaşmaması için hiçbir neden yok, bu konuda yeterli potansiyele sahibiz.

Mesela Amerika Birleşik Devletleri 1911 yılında bu hedefe ulaşmış. Biz onlardan 120-130 sene sonra bu hedefe ulaşmaya çalışıyoruz. O yüzden, bir an önce ülkemizin her tarafında patentle alakalı eğitimlerin daha da artarak devam ettirilmesi lazım. Şu anda örneğin üniversitelerimizde gerçekten bu konuda eğitimler var, bu konuda zorunlu dersler koyan üniversitelerimiz de var; ama özellikle tez çalışmalarının, yüksek lisans çalışmalarının, doçentlik, profesörlük, doktora gibi tezlerin özellikle teknik fakültelerde ve tıp fakültelerinde, diş hekimliği fakültelerinde patent belgesiyle taçlandırılması gerekiyor. Bu şekilde, ürüne dönüşecek şekilde bir tez çalışmasıyla hem patent sayısı artacak, hem de bu patentler ekonomiye kazandırılmış olacak.

Örneğin Amerikalılar 2022 yılında 10 milyonuncu patente ulaşmak istiyorlardı, böyle bir hedef koymuşlardı önlerine, ama 2018 Ağustos ayında 10 milyonuncu patenti vermiş oldular. Biz de 1 milyonuncu patenti 2029 yılında ulaşmayı hedefliyoruz. Hep bera-

ber bu konuda çaba sarf etmemiz gerekiyor. 1 milyon patenti geçen ülkelere baktığımızda; Amerika Birleşik Devletleri, Çin, Güney Kore, Japonya, Almanya, İngiltere, Fransa gibi ülkeler şu anda 1 milyon patenti geçmiş durumda. Biraz önce bahsettiğim gibi, Çin artık yılda 1.5 milyon patent üretmeye çalışıyor, bu sayı her geçen gün artmaya devam ediyor.

Türkiye olarak şu anda toplamda 278 binden fazla patentimiz var, 300 bine ulaştık toplamda. 2029 yılında 1 milyon patent hedefine ulaşabilmemiz için bu kalan sürede daha 700 bine yakın patent yapmamız gerekiyor.

Tabii, ülkemizde patentle kazanan mucitlerin de artması gerekiyor. Çünkü eğer mucitler patentle paralar kazanırsa, bir kazanç sağlarsa, bunu gören insanlar da daha çok patent yapmaya çalışacaklar, mühendisler aynı şekilde. Şirketlerimiz patentle kazandıkça, başka şirketler de bu konuda daha çok motive olacaklardır. Biz de bu yolla ülkemizin patentle büyüyen ülkeler arasına girmesini hedefliyoruz, bu konuda çalışmalar yürütmeye gayret ediyoruz.

Dünyanın ilk 10 ülkesi arasına girebilecek potansiyelimiz var diyoruz, devlet büyüklerimiz de bunu sürekli söylüyorlar, bunun için uğraş veriyoruz. Peki, bu 1 milyon patente ulaşacak kapasite ülkemizde var mı? Tabii ki var, fazlasıyla var. Örneğin şu anda ülkemizde, limitet ve A.Ş. olarak baktığımızda, 1.5 milyonun üzerinde firma var. 100 bin tane fabrika düzeyinde sanayicimiz var şu anda

lkemizde, 100 binden fazla. Yine biraz önce bahsettik, 350'den fazla organize sanayi bölgesi var lkemizde, bunlardan 7 tanesi Samsun'da rneğin. Bunların içindeki fabrikalara baktığımızda, hepsinin patent hedefi olduğunda bu sayıya çok hızlı bir şekilde ulaşılabılıriz. Şu anda 1 milyon civarında mühendisimiz var, 204 tane de niversitemiz var. Yine 1200'den fazla Ar-Ge merkezi var, 360'tan fazla tasarım merkezi var, teknoparklarımız var. Lisede ya da üniversitede okuyan milyonlarca gencimizi de dikkate aldığımızda, ülkemizin 1 milyon patente ulaşmaması için hiçbir sebep yok diyoruz.

Dünya markalarına baktığımızda, mesela sadece Samsung tek başına 300 binden fazla patent yapıyor. Bunlar dünyanın ilk 1000 markası arasında, yani marka değeri bakımından gerçekten çok yüksek firmalar. IBM, Canon, Panasonic, Siemens gibi markalara baktığımızda, görüyorsunuz, hem Almanya firması, hem Amerika Birleşik Devletleri firması, hem Güney Kore firması, hem Çin firması, değişik ülkelerden pek çok firma var. Bunların birçoğu iletişimle alakalı, ama her geçen gün bu firmaların patent sayıları artmaya devam ediyor. Bizim de bu konuya daha fazla önem vermemiz lazım, farkındalık çalışmalarıyla patent sayısını daha çok artırmamız lazım.

Tabii ki ticarileşebilecek patentlerin sayısının artması gerekiyor. Ama eğer patentlerimiz ticarileşmiyor diye patent sayısını az yaparsak ticarileşme sayısı da düşük olacaktır. Şöyle düşünün, petrol kuyusu bulan bir şirketi düşünün mesela. 100 kuyu açtığı zaman,

100 kuyudan petrol çıkmazsa, hemen vazgeçip 101. açmazsa petrol çıkartamayacak; ama vazgeçmeyip, pes etmeyip 101. kuyuyu açtığında, belki de o 101. kuyuda dünyayı kurtaracak kadar petrol bulacaktır, nereden bileceğiz. O yüzden, patentlerin sayısı artacak ki onun içerisinde ticarileşme potansiyeli olan patentlerin sayısı da doğru orantılı olarak artsın. Yani patent sayısının artmasıyla birlikte ticarileşme oranı da aynı şekilde artacaktır.

Dediğim gibi, bizim hedefimiz 2029 yılında 1 milyon patent hedefine ulaşmak ve 29 Mayıs 2029'da 1 milyonuncu patent belgesini vermek.

Samsun ilimizin fikri ve sınai mülkiyetle alakalı karnesini hocalarımız söylediler, İl Müdürümüz de söyledi, ben bunu geçiyorum. Ama bizim görüşümüze göre Samsun'un yıllık en az 250 tane patent başvurusu yapması gerekiyor, böyle bir hedefi olması gerekiyor. Çünkü Samsun'da bu potansiyelimiz var; üniversitelerimiz var, sanayicilerimiz var, yüzlerce fabrikamız var, binlerce mühendisimiz var. Yıllık en az 250 tane patent yapması gerekir diye düşünüyorum Samsun'umuzun.

Örneğin Güney Kore nasıl başardı? Biraz önce bahsettiğim gibi, 1960'lı yıllarda Türkiye'nin gayrisafi milli hâsılasının yarısı kadar bir geliri vardı Güney Kore'nin; ama savaş sonrası bir toparlanmaya gittiler, üniversiteler ile sanayiciler çok iyi işbirliği yaptılar, üniversiteler sanayicinin ihtiyacı olan konularda ve direkt ürüne dönü-

bilir şekilde Ar-Ge çalışmaları yaptılar. Böylelikle patent sayısı da çok hızlı bir şekilde artmaya başladı. Gençleri tasarım konusunda, yazılım konusunda teşvik ettiler. Sonuçta Güney Kore şu anda yılda 200 binden fazla patent yapıyor. Gerçekten de iyi bir eğitim sistemleri var, katma değerli ürünlere çok önem veriyorlar. Aynı zamanda Rusların bulmuş olduğu TRİZ sistemini de bütün mühendislerine öğretmeye çalışıyor Güney Kore'deki firmalar. Mesela Samsung firması mühendislerine TRİZ eğitimi veriyor. Bu şekilde patent sayısını ve katma değerli ürün sayısını artırıyor. Tek başına Samsung firması şu anda Türkiye'nin ihracatı kadar ihracat yapıyor. Görüyoruz işte, dünyanın neredeyse yarısının cep telefonu Samsung şu anda. Bu da Güney Kore için büyük bir gelir olmuş oluyor. Ülkemizin de bu konuda çalışmalar yapması gerekiyor.

Milyon kişi başına düşen patent sayısına baktığımızda, şu anda Güney Kore birinci sırada mesela. Ama ülkemiz henüz ilk 20'ye giremedi maalesef. 80 milyon nüfusu düşündüğümüzde, gerçekten de milyon kişi başına düşen patent sayımızı çok hızlı bir şekilde artırmamız gerekiyor, bunu hedeflememiz gerekiyor.

Patent sayısının tabii ki farkındalıkla birlikte artması gerekiyor. Her firmanın, her üniversitenin patent hedefi olması gerekiyor. Örneğin birçok ülkede, firmalar, ofislerinin girişlerinde, fabrikalarının girişlerinde patentlerini sergiledikleri patent duvarları oluşturup, sahip oldukları patentleri sergiliyorlar. Bu şekilde hem firmalarına değer katıyorlar, hem de aynı zamanda kendi mühendislerini,

kendi elemanlarını sürekli motive ederek patent sayılarını artırmaya çalışıyorlar, hem de ticarileştirerek daha da büyük gelirler elde ediyorlar.

Mesela üniversitelerimizin patent sayısı şu anda iyi gidiyor. Demin hocamız bahsetti, Samsun'daki patentlerin çoğunu üniversitemiz yapmış. Örneğin 2009 yılında ülkemizde 143 üniversite vardı - o zaman bir araştırma yapmıştık- o zaman üniversitemiz adına yapılan patent başvurusu sadece 28 adetti; ama şu anda, 2021 Mart ayı itibarıyla üniversitelerimizin toplam 5 binden fazla patenti var, 204 üniversitenin toplam patent sayısı. Bu gerçekten iyi bir gelişme, ama yabancı üniversitelerle kıyasladığımızda çok düşük kalıyor yine de. Yabancı üniversitelerin birçoğu yılda 500'den fazla patent yapıyorlar. Bizim de üniversitelerimizin yılda en azından 50 tane, 100 tane patent başvurusu yapmayı hedeflemeleri gerekiyor, bunu bir gelir kaybı olarak görmemeleri gerekiyor.

Bizim önerimiz tabii ki fikri mülkiyetin özellikle şirketlerde, üniversitelerde en üst düzeyde bir hedef olarak konulması. Aynı zamanda fikri mülkiyet konusunun üniversitelerde ders olarak okutulması gerekiyor. Tabii ki liselerden başlayarak, hatta ilkokuldan başlayarak, gençlerimizin, patent konusuyla alakalı, Ar-Ge konusuyla alakalı, inovasyonla alakalı bilinçlendirilmesi gerekiyor. Bu konuda farkındalık çalışmalarıyla gençlerimizin patente olan ilgisi ni artırabilirsek ve bu alanda para kazanma potansiyelinin olduğunu da gösterebilirsek, hem bilimsel çalışmalar, hem de patent sayısı artacaktır diye düşünüyorum.

Örneğin Covid sürecinde binlerce patent yapıldı, bu konuda yeni inovasyonlar yapıldı. Bir firma Covid'le alakalı inovasyonların hepsini topladı, www.covidinnovation.com isminde bir site yaptı. Buna da girip bakmanızı tavsiye ederim. Ücretsiz patent araştırma sitelerinin de linkini verdim izleyicilerimize, katılımcılarımıza; patentle ilgili araştırma yapmak istediklerinde, hızlıca bu linklere girip, araştırma yapmak istedikleri konularda patentler hakkında araştırma yapabilirler. Biz de Türkiye Patent Hareketi olarak bu konuda yayınlar yapmaya çalışıyoruz, Patent'le Kazan kitabımız var. Aynı zamanda bu şekilde yaptığımız bütün etkinliklerin de kitapçıklarını bastırıp hem dağıtıyoruz, hem de web sayfamızda sergiliyoruz, buraya da girip bakmanızı tavsiye ediyorum. Katılımınız için tekrar teşekkür ediyorum.

İbrahim Ethem ŞAHİN
OKA - Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı
Genel Sekreteri

Öncelikle, organizasyonu yapan herkese, ajansımızı temsilen beni de bu programa davet ettikleri için çok teşekkür ederim.

Samsun'un bu anlamda neler yaptığı, neler yapmak istediğiyle alakalı, sağ olsunlar, benden önceki konuşmacılarımız çok kıymetli bilgiler verdiler. Bilhassa artık bilginin merkezde olduğu bir yerde Samsun Üniversitesi ile Ondokuz Mayıs Üniversitesinin yaptıkları ve bunun ardından Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü'nün, diğer kamu kurumlarının bu bilginin ticarileştirilmesi için yaptıkları ortada. Açıkçası, netice de ortada. Hâlihazırda yapacaklarımız çok fazla, biz de bu noktada ajans olarak üzerimize düşeni yapmaya gayret ediyoruz.

Tabii, bunca kıymetli konuşmacının önünde haddimi aşmak istemem, ama aslında mevzu bilgi üretmek ve patent dediğimiz, marka dediğimiz, faydalı model dediğimiz şeylerle de bu bilgiyi ticari-

leştirmek. Hepimiz aslında bu üretilen bilginin bir şekilde ticarileştirilmesi için gayret ediyoruz. Biz de Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı olarak konuya böyle bakıyoruz açıkçası.

Tabii, kalkınma ajansları, malum, Türkiye'de 26 tane olan bir yapı. 10 yılı aştı artık, ajanslar 10. yıllarını kutladılar. Ama biraz da kendine bir yol çizen, ne olduğu belki hâlâ tam olarak anlaşılamayan, tam konumlandırımadığımız konumlar. Ama kalkınma ajansları da bu bilginin ticarileştirilmesi noktasında hem mali destek veriyor, yani destekleyen rolü üstleniyor, hem bilgi üreten rolü üstleniyor, hem öğretene rolü üstleniyor, teknik olarak bilginin ortaya çıkartılmasında öğretene rolü üstleniyor, hem de tanıtan kurum rolünü üstleniyor; yani yatırım destek ofisleri aracılığıyla, bu üretilen bilginin ticarileştirilmesi, bu üretilen bilginin yatırımcıya ulaştırılması için tanıtan rolünü üstleniyor.

Biz de, Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı olarak, açıkçası, bu dört fonksiyonun her birisi için pek çok şey yaptık. Bölgemizde -bizim bölge dediğimiz yer; Amasya, Çorum, Samsun ve Tokat- 6 tane Ar-Ge merkezi olan işletmemiz var, firmamız var. Benden sonra da bir tanesinin genel müdürü, Utku Bey zaten çok kıymetli şeyler söyleyecek, dinleyeceğiz inşallah. 6 tane işletme var. Bunların 3 tanesi Samsun'da. Biz bunlarla olabildiğince yakın temas kurmaya çalışıyoruz ve bu 6 işletmenin sayısının artması için sürekli bilgilendirme, tanıtım vesaire faaliyetleri yürütüyoruz. Zaten Türkiye Patent Enstitüsünün internet sitesinin açtığınız zaman göreceksiniz, Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı olarak, bölgemizde, Amasya,

Çorum, Samsun ve Tokat'ta patent bilgi ofisi olarak faaliyet gösteren bir kurumuz açıkçası. Patent bilgi merkezi olarak, bilgi doküman birimi olarak, gelen paydaşlarımıza bizzat bilgi veriyoruz, doküman paylaşıyoruz, onları yönlendiriyoruz. Bir bunun altını çizmek istiyorum.

Bir ikincisi, zaten belki dinleyicilerimiz arasında da bundan haberdar olanlar vardır, teknik destek diye bir aracımız var. Teknik destek aracında özellikle teknik eğitimler ve danışmanlık hizmeti alımlarını önceliklendiriyoruz. Tabii, her programın kendine göre bazı kısıtları, bazı öncelikleri, hedefleri var. Ama bu bilginin ticarileştirilmesi, ticarileştirilen bilginin yatırıma dönüştürülmesi, ön fizibiliteye dönüştürülmesi vesaire her zaman bizim önceliğimiz, bunu da buradan duyurmuş olayım. Bu anlamda her türlü işbirliğine açığız.

Son olarak da, bu bilginin ticarileştirilmesi noktasında bir tane deneyimimiz var, onu paylaşayım ve konuşmamı öyle tamamlayayım.

Bilenler vardır, Ondokuz Mayıs Üniversitesinin ürettiği bir patent vardı. Buzağı can sütü dediğimiz, buzağuların o ilk doğdukları anda annelerinden çıkan sütün süttozuna dönüştürülmesi, kolostrom diye ifade edilen süttozuna dönüştürülmesi ve bunun, çiftlik sahiplerinin, hayvan üreticilerinin buzağularının daha sağlıklı olması, buzağı ölümlerinin azaltılması noktasında kullandıkları bir tarım

girdisi olarak üretilmesini amaçlayan bir patenti vardı Ondokuz Mayıs Üniversitesinin. Bu patent, bu bilgi, bizim desteklediğimiz bir projeyle, Samsun Büyükşehir Belediyesinin yardımcı olduğu, dört ilin özel idarelerinin, Amasya, Çorum, Samsun ve Tokat'ın özel idarelerinin dâhil olduğu, Ondokuz Mayıs Üniversitesinin dâhil olduğu bir projeyle bugün Samsun'un Ondokuz Mayıs ilçesinde bir üretim tesisine dönüşmüş durumda. Tamam, bu belki bir başarı hikâyesi değil, tesis tam olarak faaliyete geçmedi henüz, 3 ay önce bitmiş bir projeden söz ediyorum, ama bunu şu örnek için söyledim: Üniversite, ürettiği bir bilgiyi, bu işi sahiplenebilecek, şehrin en büyük kamu kurumlarından biriyle paylaştı ve bu üretilen bilgi, ajansın da verdiği destekle çok güzel bir üretim tesisine dönüştü. İnşallah bu tesis, Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği veya bu sektördeki diğer üretici birliklerinin de el kol olmasıyla beraber sektörde o hedeflenen buzağı ölümlerinin önüne geçilmesi hedefine katkı verecek bir iş oldu. Bir örnek verdim, ama bunun gibi örnekler çoğaltılabilir.

Dolayısıyla, en başa geri döneyim, biz, Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı olarak, tüm kalkınma ajansları olarak, bilginin üretilmesine ve bilginin ticarileştirilmesine yönelik destek faaliyetlerine devam ediyoruz. Bu anlamda da Samsun'da elimizden gelen gayreti gösteriyoruz. Bütün paydaşlarımızla, üniversitelerimizle, yerel yönetimlerimizle, Teknoloji Transfer Ofisimizle, Teknoparkımızla ve tabii ki sektördeki yatırımcı işletmecilerimizle beraber çalışmaya gayret ediyoruz. Teşekkür ederim.

C. Utku ARAL
Samsun Yurt Savunma Sanayi A.Ş.
Genel Müdürü

Ben, bu çalıştayın akışını da biraz farklılaştırmak adına, gerçek tecrübelerle örneklendirmeler üzerinden anlatmayı tercih edeceğim. Çünkü zaten bütün konuşmacılar patentin, faydalı modelin geçmişten günümüze önemini ve geleceğin de garantisi olduğunu çok güzel özetlediler.

Benim rahmetli dedem, Cahit Aral, daha sanayiciliğe başlamadan önce, devlette çalışırken, Karayolları'nda çalışırken, Marshall yardımlarıyla gelmiş olan General Motors Company'nin araçlarının stabilizasyon sistemlerini tasarlamış. Bunları niye tasarlamış? Bu kamyonlar virajları alamıyor ve devriliyormuş. Bundan mütevellit tasarımlar geliştirmiş, bunları patentlendirmiş ve bunları General Motors Company'e satarak bir gelir elde etmiş. Daha sonra Türkiye'nin ilk dizel motorunu, bugün Koç Müzesinde de, Kayseri'de de sergilenen Aral dizel motorunu tasarlamış. Ve yine bütün bu motorun patentini alarak, tekrar bunu General Motors Company'e

patentini satarak gelir elde etmiş. Ve daha sonra da Kayseri’de 9 tane fabrika kurmuş. Böyle bir geçmişimiz var. Bunların hepsi esasında bu patentler üzerine ilk kıvılcımlar. Tabii, bu kaynakların hepsi, yani bu 9 fabrikanın bedeli bu patentlerden çıkmıyor; ama ilk kıvılcımlar, ilk kaynaklar bu araştırma-geliştirme, bunların patentlendirilmesinden çıkıyor.

Patentlendirmek, evet, çok önemli. Patentin takibi daha da önemli. Bu patentin pazarlanması çok önemli. Bu pazarlama ister kendi ürününüz içerisinde olsun, ister başkasının ürünü içerisinde olsun; ama insanların o patentin varlığını, şirketlerin o patentin değerini, önemini sizden öğrenmesi veya bir şekilde o bilgiye ulaşması gerekiyor. Bu çok önemli. Bugün birçok patent var... Bizim de başımıza geldi. Biz patenti aldık, aldığımız patenti meğersem Amerika’da başkası yapmış, kullanmış, ama aradan geçmiş 3-5 sene, biz bunun üstüne yürüdüğümüz zaman artık iş işten geçmiş, biz o konuda basiretsiz tüccar konumuna düşmüştük. Tamam, durdurduk, ama bir gelir elde etme şansımız olmadı. Tamam, patentimizi koruduk, ama... Yani takip çok önemli.

Patentin önemi esasında şuradan geliyor: Dünyada üretim kolaylaştı. Üretim kolay. Evet, endüstriyelleşmek zor, ama üretmek kolay. Bir malı aynı kalitede sürekli olarak üretmek, evet, bu hâlâ zor bir iş, içerisinde çok fazla disiplin var; amma velâkin, eskisi kadar da zor değil. Üretim teknolojileri çok gelişti. Mesela, biz eskiden, yine silah sektöründen örnek vereyim, bir parçayı yapmak için elli kere bağlama, elli ayrı proses vesaire yaparken, bugün CNC tez-

gahlarında -sadece talaşlı imalat için söylüyorum- üç-beş bağlamada bir parçayı üretebiliyorsunuz. Yani üretim kolaylaştı, maliyetler düştü, üretim kapasitesi arttı. Böyle bir durumda, şu anki dünyamızda... Mesela bugün Çin örneği önemli bir örnek. Bugün siz illa her şeyi üretmek zorunda da değilsiniz. Doğru bir tasarım ve patentlendirilmiş, korunmuş bir ürünü istediğiniz her yerde ürettirebilirsiniz.

Bugün dünyada, evet, üreterek para kazanmak çok önemli. Dünya bunu belli bir dönem yok saydı. Hele Amerika Birleşik Devletleri bunun çok büyük bir örneği. Üretmeyi kendi dışına kaydırды, bunu bir hamaliye olarak düşündü, sadece tasarlayayım, sadece tasarlayayım ve ürünün üzerinden para kazanayım diye bakıldı. Ama bu da insanın karnını doyurmadı. O yüzden de şimdi tekrar üretime bir geri dönüş var, üretimi kendi içine çekmeye çalışıyor. Çünkü insanların da çalışması lazım ve maliyetler düşüyor artık.

Bugün mesela bizim iş yaptığımız sektörde Amerika'da üretim yapmak ile Türkiye'de üretim yapmak arasında bir maliyet farkı artık neredeyse yok. Çünkü işçiliğin payı bizim yapmış olduğumuz işlerde çok düşük. Bugün Türkiye'nin yapmış olduğu ihracatın kilogram değeri yaklaşık 2.5-3 dolar civarında. Bizim bugün yapmış olduğumuz ihracatın kilogram değeri ise yaklaşık 220 dolar civarında. Zaten çok katma değerli ürünler üretiyoruz, bunun içerisinde işçilik payı çok düşük; ha bunu Amerika'da üretmişsiniz, ha bunu Avrupa'da üretmişsiniz, ha bunu Türkiye'de üretmişsiniz. O yüzden, burada esas olay, tasarım. Hocalarımın da bahsettiği gibi,

artık sadece mekanik tasarım yapmak, sadece bir şeyin mekaniğini tasarlamak yetmiyor, bunun da artık bir karşılığı yok. Birçok farklı disiplini bir araya getirmek gerekiyor. Mekatronik, kontrol, yazılımlar, bunların hepsi bir araya gelecek, bütün bu alt bileşenlerin hepsinin ayrı patentlendirilmesi yapılacak, korunması yapılacaktır ve bunlar birer ürün haline gelecek.

Şöyle söyleyeyim: Bakın, bizim İstanbul'da bir şirketimiz var, Eurobotik adında bir şirketimiz var, bu şirket kontrol yapıyor. Kontrol derken, yani robotik sistemleri yönetiyor. Yapmış oldukları her bir alt sistem bir patent konusu oluyor ve bunları diğer firmalarla paylaşıyorlar. Yani bugün ASELSAN'dan tutun yurtdışında çalışmış olduğumuz Eos firmaları gibi pek çok firma bizim kontrol kutularımızı kendi mekanik sistemlerini kontrol için bizden satın alıyorlar veya bizim yazılımlarımızı bizden satın alıyorlar. Burada uluslararası düzeyde firmaların işbirlikleri ve bu alt sistemlerin hepsinin patentlenmesi çok önemli.

Zaten az önce hocalarımla bahsetmiş olduğum Siemens, Mercedes vesaire firmaların yapmakta olduğu patent sayılarının fazlalığının sebebi, her şeye, olabilecek bütün alt sistemlere patent alıyor olmalarından da kaynaklanıyor. Bunu sağlayabilmemiz için de üniversite-sanayi işbirliği çok önemli. Çünkü bir firma bütün bu alt sistemlerin patentlerini veya bu teknolojileri tek başına geliştiremez, bunu üniversiteyle işbirliği içinde yapması gerekiyor. Bugün bizim Samsun Üniversitesiyle, Ondokuz Mayıs Üniversitesiyle yapmakta olduğumuz çalışmalar var. Hatta önemli, kritik teknolojiler

de var şu an üzerinde çalıştığımız, Türkiye'de mevcut olmayan teknolojiler. Çünkü bir şeyin patent konusu olması için, gerçekten rekabete kapalı bir alan yaratmamız için kendimize, ihtiyacı baştan tanımlamak gerekiyor ve olmayanı, yani kafamızda olanı değil, olmayanı düşünmemiz gerekiyor, bir hedef koyarak bunu yapmamız gerekiyor. Burada riskler var, burada bir süreç var, burada başarısızlık da söz konusu, ama harcanacak en iyi kaynak, onu söyleyebilirim.

Bakın, üretim yatırımı yapmak mı, Ar-Ge yatırımı yapmak mı diye karşılaştırdığımız zaman, hemen söyleyeyim, tabii ki Ar-Ge yatırımı. Dediğim gibi, üretimin çözümü var, üretimi her yerde yaptırabilirsiniz, Türkiye'nin üretim altyapısı zaten çok geniş, çok yayılmış durumda, her türlü üretim, enjeksiyonlar, dökümler, elektronik kartlar, gömülü bilgisayarlar vesaire, her şey, bunların hepsi için Türkiye'de yeterli altyapı var. Önemli olan Ar-Ge yatırımıdır. Ancak, Ar-Ge yatırımı konusunda Türkiye'de henüz yeterli bilinç oluşmuş değil.

Tabii, büyük şirketlerimizi tenzih ederek söylüyorum; büyük şirketlerde Ar-Ge'nin önemini herkes anlamış durumda. Ama küçük sanayide, küçük ölçekli sanayilerde, orta ölçekli sanayilerde bu bilinç hâlâ oluşmamış durumda. Daha oraların iteklenmesi gerekiyor bu alana. Ar-Ge harcaması yapmak, Ar-Ge harcamasına yatırım yapmak, üretim altyapısına yatırım yapmaktan daha az riskli bir şey. Bizim özellikle küçük sanayi işletmelerinde odağımız şu: "Aman, makineler alınsın, üretim yatırımı yapılsın." Bu altyapı dı-

şarıdan sağlanabiliyor, bizim odağımızı Ar-Ge'ye çevirmemiz lazım. Ar-Ge'yi de, yine her şeyini kendi bünyemizde halledemeyeceğimiz için, üniversitelerle işbirliği içinde yapmamız gerekiyor.

Savunma sanayi tarafında Savunma Sanayi Başkanlığının bir ofset yükümlülüğü var. Yani bizim Savunma Sanayi Başkanlığıyla imzaladığımız her projenin bir ofset yükümlülüğü var ve üniversitelerle işbirliği yapmamızı zorunlu kılıyor. Yani biz istesek de istemesek de -ki istiyoruz- kaynaklarımızdan üniversitelere proje için kaynak ayırma zorunluluğumuz var. Biz bunu İstanbul'daki üniversitelerle de yapıyoruz, Samsun'daki üniversitelerle de yapıyoruz. Hatta bir dosyamızı daha tamamladık, onları da daha yeni gönderdik; Türkiye'de şu an hâlihazırda olmayan, ama altını çiziyorum, üretimle, endüstriyle alakalı değil, gerçekten teknolojiyi geliştirmekle alakalı.

Patent konusu olacak konuları da, prosesleri de atlamamak lazım. Yine mesela şu an daha yeni tecrübe ettiğimiz bir konu var; plastik enjeksiyon konusu. Biz çok ciddi miktarda plastik enjeksiyonla üretilmiş parça kullanıyoruz. Bizim hafif silah sistemlerinde polimerin, yani içi elyaf kaplı polimerin önemi yüksek. Burada mesela bir patent, çok başarılı bir patent var, bir Amerikan şirketi almış. Plastik kalıbına plastikle beraber metal tozu enjekte ederek, içerisindeki yoğunluğu artırıcı bir çözüm yaratmış ve bu patent dosyasını o kadar güzel hazırlamış ki, bütün sistemi kilitlemiş ve hiç kimseye bunu yaptırtmıyor. Ama yapılan ürünün pazarı çok büyük olmadığı için de bunu bütün sektöre açıyor. Diyor ki, gelin bana

bedelini ödeyin, benden bu teknolojiyi alıp kullanabilirsiniz. Çünkü onun üretimi onu ihya etmeyecek, ama herkese açarsa buradan büyük gelirler elde edebilecek.

O yüzden, yine altını çiziyorum, üretim kolay, patent ve faydalı model çok önemli. Ürün haline getirmek ve bunun pazarlanması çok önemli. Kendi özelimizde konuşursam, zaten hep teknolojiyi geliştirmek, teknolojik ürün geliştirmek, katma değerli ürün geliştirmek üzerine geçti ailemizin hayatı, vizyonumuz hep bu yönde oldu. Bu yönde ilerlerken de, evet, çok meşakkatli, çok zor, ama hiçbir zaman bununla alakalı bir kötü gün yaşamadık.

Yapmış olduğumuz her Ar-Ge çalışması sonuçta bize başarıyla geri döndü. Firmamız Türkiye'nin ilk 1000 şirketine, ama bu sene rakamlar açıklandı, Türkiye'nin ilk 500 şirketi içine girmiş oluyor. 90 milyon dolarlık ihracata ulaştık. Bunların hepsi katma değerli ürünler. Bunlar hep bu alana yatırım yapmamızdan dolayı gerçekleşti. Bugün daha orta kalibre silah sistemleri konusunda yapmış olduğumuz girişimler, otomatik kuleler, silah potları; bunların hepsi Ar-Ge'yle başarılan şeyler. Vizyonumuzu anlatmak için, bu alandaki bakışımızı anlatmak için bunları söylüyorum.

Mesela Samsun'da üç tane fabrikamız üretim yaparken, bizim İstanbul firmalarımızda hiçbir üretim yok; biz onları üretmemek üzere, sadece tasarlamak üzere ve yapmış olduğu, tasarladığı ürünlerin kabullerini yapacak, montajını yapacak, testlerini yap-

cak, onu ürün haline getirecek, sonra satışını gerçekleştirecek olarak inşa ettik. Yani üretim yapmalarına izin bile vermiyoruz. Samsun Yurt Savunma'nın yapmış olduğu ihracattaki ithalat oranı yüzde 7'nin altında, onu söyleyeyim. Yani biz ihraç yaparken, ithal maliyle ihracat yapmıyoruz ve biz bunu her sene daha da azaltmaya çalışıyoruz. Çünkü burada önemli olan şey, üretimi ülke dışına çıkarmak değil, üretimi ülke içinde tutarak, tasarımı da ülke içinde tutarak... Ha, biz üretmeli miyiz? Hayır. Bizim düşüncemiz, eğer üretmek zorunda değilsek üretmememiz lazım. Türkiye'de bunu üretecek, bizim tasarladığımız ürünleri üretecek çok güzel firmalar var, bu tarafa odaklanmış, üretim alanına yüzünü dönmüş firmalar var, onlara ürettiririz.

Ama yine tekrarlıyorum, patent, faydalı model, tasarım; yani geleceğimizi inşa etmek istiyorsak bunun üzerine inşa etmek zorundayız. Ama dediğim gibi, diğer enstrümanlar, bunun takibi, bunun yönetimi, pazar araştırması, dünyadaki mevcut patentlerin sürekli taranması, bunlar da çok önemli. Bunun için de çok iyi şirketler var artık, bu şirketlerden de faydalanmak lazım. Bunlara bir gider gözüyle bakmamak gerekiyor. Hem patent işi yapan, hem avukatlık yapan çok güzel bürolarımız var Türkiye'de, bu bürolardan çok iyi faydalanmak gerekiyor. Yani çok senkronize bir çalışma gerekiyor.

Burada yine altını çizerek söylüyorum, Amerika'yı yok saymamak lazım. Yapacağımız patent başvurularını Türkiye'de alıyor olmak bizim şirketimizin gözünde hiçbir şey ifade etmiyor. Önemli olan,

bunu Amerika, Avrupa, neyse pazarı bu ürünlerin, bu patentleri oralarda korunacak hale getirip, hatta orada bu işlerin takibini yapmak.

Türkiye'de şöyle yanlış bir yaklaşım var: Evet, son yıllarda, biliyorum, bunun değişmesi için çok büyük çalışmalar yapıldı ve gerçekten iyileşme var. Tamam, üniversite bir eğitim yuvası; ama üniversiteler yalnızca bir eğitim yuvası değil, üniversiteler aynı zamanda ticari bir yapı. Üniversitelerin, yapmış oldukları araştırma-geliştirme ve şirketlerle yapılan işbirliği sonucunda gelirler elde edip, bu gelirlerin hocalara, asistanlara, bütün yapısına dağılması gerekiyor. Bakın, insanın motivasyonu para. Amacımız bu. Evet, başarmak önemli, ama başarmanın sonucunda bir meyve var. Burada bir ekosistem oluşturmak istiyorsak, üniversitenin...

Bakın, buna 10 yıl önceden bir örnek vereceğim. Biz üniversitelerle savunma sanayi çerçevesinde konuşurken, bize, "Ne demek efendim, sadece para kazanmak mı amacınız?!" falan deniliyordu. Evet, üniversitenin amacı para kazanmak, hocaların amacı para kazanmak, bu yapılan çalışmaların sonucunda oluşacak patentin de amacı para kazanmak. Patent de bir çıktı. Yani patent almak için bir iş yapılmıyor; iş yapılıyor, sonunda endüstriyeleşecek ve rekabeti engelleyecek diye patentliyoruz ve bundan olabildiği kadar fazla gelir elde etmeye çalışıyoruz. Ve bu geliri paylaşacak yapıyı da kurup, üniversitelerin, hocalarımızın, orada çalışan asistanlarımızın bunun güzel bir ekmek kapısı olduğu ve bundan güzel

kazançlar elde edildiğini görüp, bu motivasyonla davranmaları gerekiyor. Sanayici bundan kazanacak, üniversite bundan kazanacak ki biz hep beraber buna motive olacağız ve bu işi yapacağız. O yüzden, üniversitelerimize, hocalarımıza, “Gel, bunun üzerinden biz para kazanacağız; seni de kazandıracam, ben de kazanacağım, beraber yapacağız” diyerek motive etmek zorundayız. Sonuçta ben de kazanacağım, benim hocalarım da kazanacak. Bakın, başka türlü bir motivasyonu yok bu işin. Amerika’da da böyle bu. Dünyanın her yerinde, bütün gelişmiş ülkelerde bu şekilde. Bu iş para kazanmak için yapılıyor. Bu kafada olmak lazım, bu gözle bakmak gerekiyor. Yok efendim, üniversiteyle işbirliği yapmak sanayicinin görevi... Değil. Biz para kazanmak istiyorsak üniversiteyle işbirliği yapmak zorundayız, daha iyi para kazanmak istiyorsak. Üniversite para kazanmak istiyorsa, o da sanayiciyle işbirliği yapmak zorunda.

DEĞERLENDİRMELER

Prof. Dr. H. Kurtuluş ÖZCAN
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Proje ve
Teknoloji Ofisi Müdürü (Moderatör)

Patent meselesi, fikri ve sınai hakların taçlandırılması bir kültür ve bir günde de olacak bir iş değil, bunu da biliyoruz. Panelin başında bahsetmiştim, birinci adımdan sonra ikinci adım gelecekse, bu ikinci adım mutlaka ticarileşme olacaktır. Yani patent başvurusu, evet, gereklidir, bir kültürün oluşması adına önemlidir; ama nasıl ki kültür bir günde oluşmuyorsa, patent kültürü de bir günde oluşmayacaktır.

Bunların ticarileşmesi, yasal platformda savunulması ve bunun içselleştirilmesi de gerekiyor. Ticarileştirilmeyen bir patenti, bunların koruma bedellerini bir yük şeklinde, bir kambur şeklinde algılamamak gerekiyor. Üniversitelerde şu anda konuşulan bir konu bu mesela. Bir sonraki aşamada bunların ticarileşmesi ve katkı vermesi anlamında da beklentilerin olması gerekir. Yoksa sadece patent başvurusu yeterli değil.

Üniversite tarafı için artık bu biraz gönüllülükten mecburiyete doğru gidiyor. Sanayici için zaten böyleydi, yani mecburiyet, kazanç kaybı olması. Hocalarımız bilirler, Girişimci-Yenilikçi Üniversite Endeksinde artık ticarileşen patentlerinizden puan alabiliyorsunuz. Yani üniversite olarak bir yerde bir sıralamaya girmek istiyorsanız, bir yerde söz sahibi olmak istiyorsanız, patent başvurusundan ziyade, bir öteki aşamaya geçip, ticarileşen patentlerinizden elde ettiğiniz gelire göre bunu sağlayabiliyorsunuz.

Patent tekelleşmeye de sebep olabilir. Burada buluş sahibinin niyeti ve buluşun potansiyelini de bunu belirleyen bir unsur olarak düşünebiliriz. Örneğin, bizim kendi üniversitemizden patent başvurularımızda, patent çıkmazdan evvel dahi buluşun araştırma süreçlerindeki mesafe çok uzayabiliyor. Bu da aslında geciktirebiliyor. Patente başvurduktan sonra bile piyasaya sürme konusunda daha yavaş ve temkinli davranılabiliyor. Bunu 90'lı yılların sonunda ve 2000'li yılların başında Microsoft çok yapardı. Kademe kademe piyasaya sürerdi; yaptığı hizmetleri, yaptığı ürünleri kademe kademe piyasaya sürerdi. Tam olarak patent değil, ama bu tekelleşmeye örnek verilebilecek bir kavram olarak düşünülebilir.

Belki bunu global bir ölçekte düşünerek, kanun koyucuların, rekabet piyasalarını denetleyen mekanizmaların ulusal değil de, uluslararası anlamda regülasyonu bu aşılabılır diye düşünüyorum. Ama sanıyorum hiçbir buluş sahibi de, büyük gelirler elde edebileceği, büyük kazançlar, belki şöhret, belki çok büyük paralar elde edebileceği bir buluşu geciktirmek istemez. Ancak, bunun tersi

durumunda, bilerek, isteyerek ve toplumun faydasına zarar verebilecek bir ihmalde de küresel denetleme kurumlarının devreye girmesi belki bu konuda yaptırım uygulaması buna bir çözüm olabilir diye düşünüyorum.

Özellikle günümüz teknolojisinde her şey çok hızlı ilerlerken, patentler desteğiyle de tekelleşme çok riskli bir durum. Dünyadaki denetim mekanizmaları hem ulusal, hem uluslararası ölçekte bunu kontrol edecektir diye düşünüyorum. Çünkü artık dünya tek bir çerçeveye doğru gidiyor. Bir akıllı telefon üretildiğinde, bir silah sistemi üretildiğinde, bu birdenbire global hale gelebiliyor. Özellikle günlük tüketimdeki teknolojik ürünler çok hızlı bir şekilde günlük yaşantımıza girip küresel bir hal alabiliyor. Bundan birkaç yıl önce adını bile duymadığımız firmalar şimdi her alanda tekelleşmeye doğru gidiyor. Bu da belki uluslararası düzenlemelerle, hem hukuki, hem de yasal, kurumsal düzenlemelerle önüne geçilebilecek bir durumdur diye düşünüyorum.

Ancak biz hep iyi örneklerle düşünürsek sanki daha hızlı yol alınız diye düşünüyorum. Bu risk elbette vardır, özellikle patent hukuku konusundaki uzmanlaşma son derece önemli. Yani patenti almak, üretmek, ama üretirken de bir yandan onu koruyacak hukuki bilgiyi ve kültürü oluşturmak da son derece önemli. Firmalar çoğu zaman bilerek ve isteyerek patenti ihlal edip cezasını ödemeyi dahi göze alabiliyorlar, uzun süreceğini umarak böyle bir hukuki süreci başlatıyorlar. Bu tip hukuki süreçlerin de patentleşmenin ve sanayinin çok önemli bir basamağı olduğunu düşünüyorum.

1 milyon patentten sonra 100 bin ticari patent hedefi neden olmasın! Ancak bu şekilde bu taçlanabilir diye düşünüyorum. Üniversite açısından bakarsak, örneğin kendi üniversitemizden örnek verirsem, yaklaşık 500 patentimiz var bizim ve bunları korumak için çok ciddi paralar ödüyoruz, ama bunlardan ticarileşenler iki elin parmaklarını ancak geçiyor. Keşke 30 patentimiz olsaydı da 25'i ticarileşseydi diyebilecek duruma geliyoruz. Yani nitelikli patent de çok önemli. Bir yerden de bu kıvılcımı, bu enerjiyi başlatmak gerekiyor. Adım atarak, bir sonraki adım, bir sonraki adım, mutlaka onu ticarileştirmenin ve ekonomik çıktı sağlamanın yollarını bulmamız gerekir. Süreç de zaten doğal olarak buraya doğru ilerleyecek diye düşünüyorum.

Ben de bütün katılımcılara ve organizasyonda emeği geçen herkese sonsuz teşekkür ediyorum ve saygılar sunuyorum. Oturumumuza burada kapatıyoruz. Herkese sağlıklı, mutlu ve bol kazançlı günler diliyorum.

Türkiye 1 Milyon Patente Koşuyor

Kilogram başı ihracatın artması konusunda fikri ve sınai mülkiyet hakları alanında atılacak adımlar son derece önemli. 2029 yılına kadar 1 milyon patentin elde edilmesi hem üretim hem de kilogram başı ihracatın artırılması hususunda

kritik bir yere sahip. Türkiye Patent Hareketi Platformu'nun ortaya koymuş olduğu vizyona ilişkin Türkiye Patent Hareketi Platformu Başkanı Av. Ali Çavuşoğlu, "Yapacağımız çalışmayla, ülkemizin patent sayısının artmasına ve dünya

patent tescilli sıralamasında gelişmiş ülkeler seviyesine çıkmasına katkı sağlamayı amaçlıyoruz. Ülkemizin, gelişmiş ülkelerin patent tescil sayılarının gerisinde olması; toplumuzun, patent ve marka tescilli konularında bilincinin ve

farkındalığının eksikliği, patent okur-yazarlığının az olması sebebiyle sektörel patent analizlerinin yapılamaması, süreç yönetimi ve dosya takibi süreçlerinin bilinmemesi gibi nedenlerden kaynaklanıyor" ifadelerini kullandı.

Patent Hareketi

Patent ve Marka Vekilleri ÖZEL SAYISI

ARALIK 2020 SAYI 1 TÜRKİYE PATENT HAREKETİ ÜCRETSİZ YAYINDIR. PARA İLE SATILMAZ

Sicil Affı Getirilmeli

Katma değerli ürünlerin ekonomiye katkısında için mülhak kısmına yer alan Patent ve Marka Vekilleri, daha fazla mağduriyet yaşamamak için sicil affı ve özel kanun istiyor. Mevcut uygulamalar, Patent ve Marka Vekillerinin iş akış süreçlerinde hangi eylemlerin suç niteliği taşıdığı konusunda soru işaretleri barındırıyor. Ayrıca sektör, tüzel kişilik; Patent ve Marka Vekillerine verilen cezalar konusunda da agram yapılmasını talep ediyor.

Dijitalleşme ve yükte hafif pahası ağır olan ürünlerin ekonomi sistemindeki yerinin artmasına bağlı olarak Patent ve Marka Vekillerinin de önemi artıyor. Bu bağlamda orta ve yüksek teknoloji ürünlerin imalatına yönelik atılan adımlar ve yasal düzenlemelerle birlikte Patent ve Marka Vekilliği daha fazla önem kazanmaya başlıyor. Türkiye Patent Hareketi

Yönetmelğe Göre Ceza Verilmesi Kanuna Aykırı

Son dört yılda TPE içerisinde Disiplin Kurulu oluşturulduğuna ancak disiplin cezası gerektiren fiillerin tümünün söz konusu dayanak kanunda sayılmadığını dile getiren sektör temsilcileri, mevcut yönetmelikte düzenlenen meslek kurallarının net olmadığından kaydeden Türkiye Patent Hareketi Platformu Başkanı Av. Ali Çavuşoğlu, "Kanunda

Platformu tarafından 08 Ekim 2020 Perşembe günü zoom uygulaması üzerinden canlı olarak 'Patent ve Marka Vekilleri Disiplin Yönetmeliği Hakkında Çözüm Önerileri' konulu webinar toplantısında konu ile ilgili çözüm önerileri masaya yatırıldı.

düzenlenen fiiller de var ancak sadece birkaç tanesi kanunda düzenlenmiş. Yönetmelik ve kurum web sitesinde yayınlanacak meslek ilkelere göre ceza verilebileceği ifade edilmiştir. Dolayısıyla sadece yönetmelikte yazan meslek kurallarına göre verilen cezalar suçta ve cezada kanunilik ilkesine aykırıdır" ifadelerini kullandı.

Asgari ücret tarifesini taslak çalışması başlandı

Patent ve Marka Vekilliği mesleğinin ideal bir şekilde icra edilmesi ve ücretlerde belirli bir standardın yakalanması için taslak çalışmasına start verildi.

Markalı ürünlere talep arttı, marka başvuru sayısı 160 bine ulaştı

Dünyanın ilgi ile takip ettiği CNR Food İstanbul Fuarı, bu yıl etkinlikleriyle de dikkatleri üzerine çekti.

Türkçe Marka Kullanımında Teşvik Mekanizmaları Oluşturulmalı

Fikri ve sınai mülkiyet hakları alanında son dönemde yabancı marka isimlerinin yaygınlaşması dikkat çekiyor. Bu gidişatın önüne geçilebilmek adına 'Türkçe Marka Tercih Değiştirme Sorumluluğu' projesi ile yola çıkan Türkiye Patent Hareketi, farkındalık çalışmalarına start verdi.

2029 YILINA KADAR

Türkiye 1 Milyon Patente Koşuyor

2029 YILINA KADAR

TÜRKİYE PATENT HAREKETİ

TÜRKİYE
PATENT
HAREKETİ

TÜRKİYE PATENT HAREKETİ PLATFORMU

Büyükdere Cad. No:62 K:3 Lale İş Merkezi Mecidiyeköy, Şişli / İstanbul
genelsekreter@turkiyepatenthareketi.org

www.turkiyepatenthareketi.org